

REVISTA NOASTRA

PUBLICATIUNEA SOCIETĂȚII LITERARE
A ELEVILOR LICEULUI „UNIREA”

Sub conducerea D-lui Profesor C. I. Bondescu

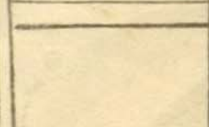

SUMAR

- Z. Bârsan — Ca mâini va bate ceasul (versuri)
G. Alexan-Delamunel — Clipe trăite.
M. Gh. Arifeanu — Note de drum.
Gh. Gh. Tomescu — I. Rusu-Șirianu.
Ch. Ladunca — Lucreția Borgia (traducere)
G. A. Delamunel — Recenzii.
D. Rădelescu — Dela frați.

Soluții și probleme.

Anul II, No. 10-11. 1-15 Maiu 1914.

Prețul 40 bani.

Delegații noștri autorizați cu desjăcerea revistei sunt:

D-ra Didina Burada cl. VII școala ortodoxa de fete Iași
V. V. Pella cl. VII Liceul Internat str. Anastase Panu, 20 Iași
Aurel Popovici cl. VIII R. Liceul «Petru-Rareș» P.-Neamț
Em. Grigoriu cl. VII-a Liceul Național Iași.
Grigore A. Trifescu cl. IV Gimn. «Al. Ghica» Alexandria.
N. T. Bâzu cl. III-a gimnaziu «V. Boerescu» R.-Sărat
Mihalache Atanase cl. IV-a gimnaziul din Caracal
Cherielescu C-tin cl. III-a
R. C. Vitan cl. V-a M. str. Calomfiresc 113 T.-Severin.
Gh. Nicodinescu cl. VI lic. „Petru și Pavel” Ploești.
Oct. D. Moșescu lic. „A. Bașotă” Pomârla.
C. C. Nicolau, Internatul lic. „Princ. Carol” Tulcea.
Oct. Ștefănescu cl. VI R. lic. Internat Iași.
Const. N. Chifu cl. VII M. Lic. Carol I Craiova.
M. G. Arifeanu cl. VI Lic. Militar. Iași
Gh. Vlădescu cl. VII M. Lic. Codreanu Bârlad.
Mircea Ștefănescu Lic. Lazăr str. Batiște 18 București.
N. Pădureanu cl. IV gimnaziul militar din Craiova.
Petre Costescu cl. VI lic. Buzău.
Brutus Țanovici cl. VI lic. Brăila.

Manuscrisele și orice alte cereri de informațiuni precum și
conturile delegaților etc., se vor trimete pe adresa elevului G.
Alexan. la liceul „Unirea” Focșani.

Cererile de abonament prin mandat poștal se vor trimete
pe adresa D-lui P. G. Rarinceșcu, Calea Cuza-Vodă 78 Focșani

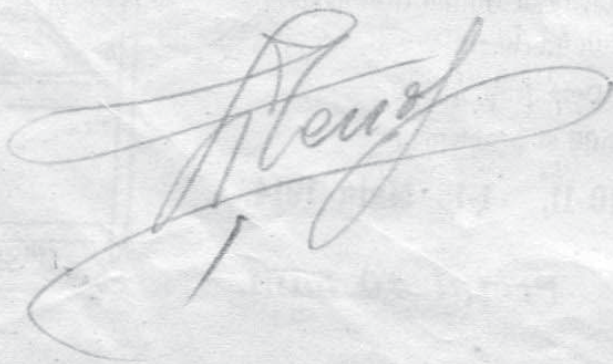
Chestiunile propuse din chimie, fizică și matematică
precum și soluțiile lor să se trimeată pe adresa D-lui
profesor Savel Rachtivanu la liceul din Focșani.

„Revista Noastră” apare la 1 și 15 ale fiecărei luni.

Abonamentul pe un an	4 lei
„ „ pe 1/2 an	2 lei 50
Un număr	20 bani.

Persoanele care primesc două numere consecutive se
consideră ca abonate.

==== Manuscrisele nu se înapoiăza. ====

F. Feodorov
5

Ca mâini va bate ceasul!....

Ca mâini va bate ceasul... glas din cer
S'a coborât să ne 'nsenine gândul
Și dela Bârsa până la Satmar
Incremeniră toate ascultându-l;
O lume 'ntreagă năvăli pe drumuri
Privind în zarea roșie de sânge....
Va bate ceasul pentru toți de-acum
Și cel ce-a plâns în veci nu va mai plânge!

Aprins s'a coborât un glas de goarnă
Și s'a lăsat pe câmpuri și păduri.
Prin codrii noștri îmbătrâniți de jale
A încremenit lovirea de securi
Și din livezi uitate, din răzoare
Se ridicară coasele pe rând.
Iar plugurile s'au oprit în soare
Din fiarele tocite, fulgerând ..

Va bate ceasul vremurilor bune!...
 Trosni-vor munții până la pământ
 Și se vor dărâma ca prin minune
 Se vor preface în pulbere pe vânt...
 A! munților cu zăpezite steme
 Știeam că sunteți din cei ce pier
 Căci altfel Dumnezeu de multă vreme
 V'ar fi zidit cu frunțele de cer!...

Vă văd venind în valuri frați la frați,
 Pălească'n fața voastră soarta crudă
 Și, chiue văzduhul până'n nori
 S'audă cei ce au urechi s'audă!...
 În calea voastră cerul se'nsenină...
 Sburăți vârtej, mântuitoare gloate!
 Lumină... să se fac'odată lumină
 Și... să se ascunză bufnițele toate!...

Aud parcă fâlfâituri de steaguri
 Și cântece spărgându-se de zări,
 Văd suflete înălțându-se la ceruri
 Topite'n furtunoase 'mbrățișări.
 Și plânsete de bucurie mare
 Și... toate câte'n minte pot s'adun
 Scăldate'n tropote de cai și care
 Și botezate'n trăsnete de tun.

Veniți, viteji, la marea sărbătoare
 Să chiuim în ploaia de săgeți,
 Ne-om face vișor, sabie și pară
 Și fulger ne vom face dacă vreți.
 S'o repezi din cărji voios moșneagul
 Simțind că'n viață tot mai are un țel.
 A! Să ne aduceți de la Plevna steagul
 Să ne'nălțăm și noi odat subț el!

Și tu să vii, bătrâne Crai cuminte,
 Să te vedem în frunte de voinici
 Îți vom eși cucernici înainte
 Cu pâine și cu sare de pe aici
 Să vezi tu pâinea cât e de amară!...
 Iar sete de-ți va fi, să vezi apoi
 Cum ai să'ntinerești la noi'n țară
 Când vei gusta din apa dela noi!.

Z. BÂRSAN

CLIFE TRĂITE

Orele 4 dimineața. Pe peronul gării dela Focșani se află adunați de timpuriu, toți cei cari plecau în Italia. Ploua, era chiar frig, totuși aceasta nu împiedeca deloc buna noastră dispoziție. Eram toți voioși și așteptam cu nerăbdare sosirea trenului care avea să ne ducă spre țara artelor și a cerului albastru. Un șuerat de locomotivă, un adio spus de fiecare Focșanilor care rămâneau în urmă, și totul s'a terminat. La Predeal, după ce-am admirat încă odată frumusețile Prahovei noastre, avem prilejul să facem cunoștință cu uniforma ungurească și'n special cu jandarmul ungur. Deîndată ce-am trecut granița, nu știu cum, dar voioșia noastră a scăzut, și de-i știam că suntem tot în țara noastră, deși vedeam frumusețile neprețuite ale văii Temeșului, totuși o perdea mohorâtă se pusese parcă pe frunțile noastre. În Brașov ne întâlnim cu o „comitivă“ de vreo 25 de elevi români dela liceul de acolo cari plecau și ei în Italia conduși de D-I Profesor Blaga. A fost pentru noi o adevărată fericire întâlnirea cu ei. Ne-am împrietenit foarte curând și apoi în goana trenului prin satele românești, dâșii ne spuneau episoade tragice din viața națională de peste munți. Citeai pe fața lor, în sufletul lor, în vorba lor o resemnare însă gata să izbucnească la orice moment într'o vijelie cruntă. Toți, dela mic până la mare sunt pregătiți pentru «când va bate ceasul», și știu fiecare ce-au de făcut. Întâlnirea noastră cu dâșii a fost o adevărată fericire. În noaptea aceea, cu câțiva inimoși ardeleni într'un compartiment ne gândeam la soarta noastră, la viitorul nostru, iar luna, bun augur, ne bătea în față. Trăind numai câteva ceasuri cu ei împreună, am învățat să-i cunoaștem și să-i prețuim mult mai bine decât ne-ar fi învățat zeci de cărți. Cocoșul cântase de mult miezul nopții și noi nu dormiam încă. Pe fereastra vagonului venea o boare proaspătă și curată. Făcurăm lumina mică și stăteam în tăcere. Doar luna pătrundea pe fereastra vagonului luminându-ne fețele. Eram așa de emoționați, așa de impresionați că respectam cu toții acea sfântă tăcere.

Mai târziu glasul unui Ardelean ne anunță ivirea Clujului Românesc. Nu voi uita nici odată priveliștea aceea admirabilă pe care am văzut'o atunci. Luminile orașului se iveau rând pe rând privirilor noastre cum se aprind seara stelele pe cer. Eram așa de însufleșiți încât când trecurăm Someșul mic pe care-i așezat Clujul, strigarăm fără voie, trăiască Ardealul. N'am închis ochii în seara aceea decât după ce-am trecut Tisa românească. Dimineața trenul ne asvârli în Buda-Pesta, capitala Ungariei. Decum ieși din gară te isbește măreția clădirilor făcute parcă anume să isbească pe străin și să-l minuneze din primul moment. Vizităm *Parlamentul*, unde este desfășurat un lux orbitor și aurul e împrăștiat în toate părțile. Plini de emoție intrăm în incintă, acolo unde se hotărăște samavolnicește de viața națiunilor din

Ungaria. Căutăm acolo nume scumpe nouă. La ieșire zărim Dunărea și emoția noastră se mărește și mai mult. O trecem cu un vaporeș și mergem de vizităm Castelul din Buda. După amiază vizităm grădina zoologică. Înainte însă de a trece în Italia, ne mai este rezervată încă o surpriză. „Grotta dela Adelsberg”. Intrăm cu sfială în sânul muntelui și pășim întâi cam pe dibuite, până ni se mai deprind ochii cu întunerecul de acolo. Când ajungem sub marele dom, la privesc ce ni se desfășoară, în fața boltei nalte și rotunde de care atârnă stalactite și în fața râului care curgea repede și sgomotos în vale un fior ne cuprinde pe toți și cașicum ne-ar fi comandat cineva, începem un cântec românesc care umple peștera de sgomot răsunând din stâncă în stâncă și vestind pretutindeni că tinerii dela malurile

In fața grotii dela Adelsberg

Fot. I. Simionovici cl. VII R.

de la Milcovului și piscurile Carpaților au venit să se adape la binefacerile naturii și la cultura străină. Ne oprim o zi și pe la Fiume, un orașel foarte drăguț și așezat într-o poziție admirabilă, marea scaldându-i coastele. Era tocmai prima zi de Paște Catolic și lumea în haine de sărbătoare forfotea pe străzi. Strada principală de plimbare a Italianilor din Fiume începe de pe promontori și se continuă în oras pe o distanță de 200 – 300 metri. E destul de largă și de frumoasă și la vremea aceea și mai frumoasă, împodo-

bită de furnicarul acela de lume care mișună în toate părțile. În fund, spre capătul străzii, într-o piațetă mică, muzica unghurească încearcă să distreze lumea. Măncăm la renumitul restaurant „alla Rolla” iar după masă ne suim pe un vaporeș și plecăm la Abazzia, un buchet de case frumoase, așezate în verdeață la malul mării.

La Milan, după ce admirăm Domul, Galeria Victor Emanuel II, Arcul Păcii, muzeul și pinacoteca Brera, muzeul Ambrosian, Castelul Sforzesco, Cimitirul monumental și după ce vizităm mai multe biserici mergem la S-ta Maria delle grazie unde stăm două ore față în față cu celebrul fresc a lui Leonardo da Vinci. „Il Cenaculum”. În fața acestui tablou ne descoperim cu respect și-l privim cu toții într-o admirație mută. Am părăsit cu toții cu regret celebra operă a lui Leonardo, a cărui statuie se înalță falnică în fața Scalei, și ne-am depărtat cu toții, cucernici, cu capetele descoperite, aruncându-i încă o privire și un adio. Tot la Milano ne-a fost rezervată o surpriză pe cât de frumoasă pe atât de plăcută. Stam cu toții la masă, când D-l Leonescu, neobositul nostru conducător, ne spune că peste câteva momente va fi în mijlocul nostru o româncă care a purtat faima geniului românesc pe toate continentele, marea artistă Darclee, care auzind că suntem aici, vrea să trăiască în mijlocul nostru câteva clipe românești. Nu trecu mult și o figură zâmbitoare, plină de grație și de frumusețe apără în pragul ușii. Uralele

noastre acoperiră toate glasurile. Noi ne închipuiam că marea artistă n'o să știe românește sau poate prea puțin. Care nu ne fu mirarea când după ce mai conțenirăm puțin D-na Darclée într-o ținută nobilă ne spune: „Salut tinerimea română, salut manifestarea culturii româneșii pe pământul Italiei, trăiască tinerimea română, trăiască România. Ceiace a urmat cred că poate înțelege oricine. E de ajuns să spun numai că după ce marea artistă a mulțumit cuvintelor călduroase și pline de entuziasm ale D-lui Leonescu, a izbucnit în lacrimi. Cine știe ce simțea inima artistei în acele momente! Foarte emoționată ne spune că nu ne poate mulțumi într'altfel decât promițându-ne o vizită la Focșani. În tot timpul mesei am cântat cântece românești, iar la urmă marea artistă s'a fotografiat în mijlocul nostru. O întâmplare tot așa de plăcută ne leagă și mai mult de patria muzicii. Era prima zi decând venisem și stăteam la masă cântând cântece românești. La urmă cântăm și Imnul lui Garibaldi, la auzul căruia inima oricărui italian tresaltă de entuziasm. Când am ajuns la refrenul *Va fora d'Italia*, un ropot de aplauze izbucni dela mesele vecine, iar la sfârșitul cântecului lumea era atât de mișcată, încât un deputat italian care se află acolo, vine în mijlocul nostru și ne mulțumește în numele poporului italian și-al orașului Milano, al cărui reprezentant e, pentru dragostea ce le-o arătăm. Foarte emoționați ascultăm în picioare cuvintele distinsului barbat, iar D-l Leonescu și mai emoționat ca noi îi mulțumește într'o italienească curată pentru dragostea ce ne-o arată și onoarea ce ne-o face venind în mijlocul nostru. Eram așa de mișcați și așa de entuziasmați și n'o să uit nici odată pe un bătrân cu părul și barba albă care stătea la o masă mai înfund și bătea tactul plin de veselie. Seara D-l

deputat trimite doamnelor și domnișoarei din comitiva noastră câte un admirabil buchet de flori legat cu tricolorul românesc. Cât de fericiți și cât de mișcați și mai ales cât de români ne simțeam noi în clipele acelea. Floricelele acestea sunt comorile neprețuite, sunt podobele excursiilor noastre. Ele îți dau putere de muncă, ele te însuflețesc și te entuziasmează. I'e străzi lumea se uită lung după noi și era o mândrie să spunem celor ce ne întrebau: „siamo rumeni“.

Milano—D-na Darclée în mijlocul Românilor

Fot. A. Klang

La *Torino*, după ce am străbătut în lung fertila câmpie a Lombardiei, având deoparte și de alta interesantele irigațiuni pentru cultura orzului, ne izbește din primul moment frumusețea orașului, străzile largi și drepte, toate paralele, apoape și plantate cu castași cari parcă și deschiseseră florile înradins să ne primească. Piemontul, cu vechea lui capitală, *Torino*, a fost cuiul principal în jurul căruia s'a încheat unitatea Italiei. Aici își avea reședința regele Piemontului, aici a trăit marele bărbat politic Cavour și aici în 1861 parlamentul piemontez a votat alipirea celorlalte state la regat, lucru ce fusese cerut de ele printr'un plebiscit. Vizi-

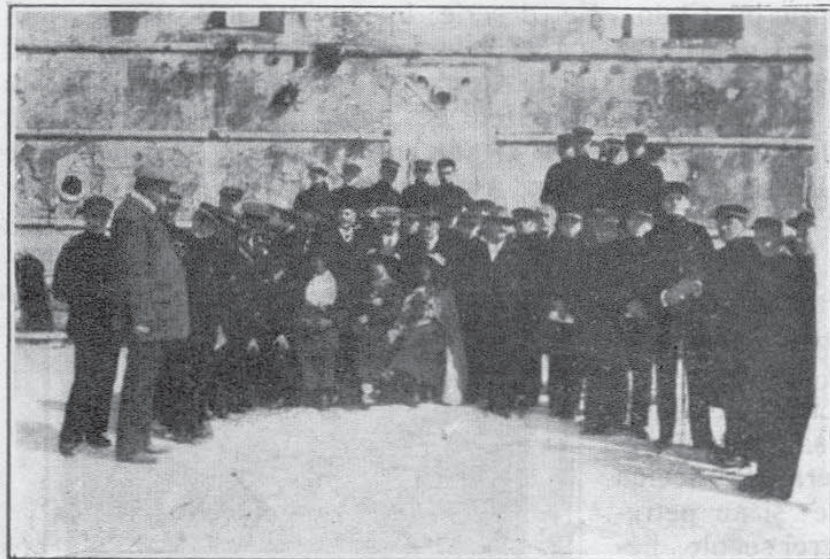
tăm admirabilul palat regal și interesantul muzeu egiptean unde cercetăm mai cu deamănuntul un vechiu mormânt egiptean. În drum spre castelul medieval trecem pe la școala politehnică unde mergem să vizităm muzeul. Se întâmplase tocmai ca studenții să fie la cursuri încă, intrăm și noi în sala de lucru cântând italienește. Un fior de entuziasm și de bucurie îi cuprinde pe toți și glasurile se unesc strigând trăiască România și trăiască Italia. Foarte gentili ne conduc prin muzeu și ne dau toate explicațiile. Ne despărțim strângându-ne mâna prietenește după ne-am fotografiat în grup cu toții. Adouazi de dimineață plecăm fiecare în grupuri să vizităm împrejurimile, iar la ora 10 ne strângem cu toții pe malul Padului ca să vizităm castelul medieval, reconstituit de la cinci castele. Am intrat pe poarta principală a castelului unde deasupra noastră se vedea gaura prin care se turna lichide fierde asupra dușmanilor. Mergem prin toate sălile și vedem întreaga gospodărie a unui senior feudal. Vedem camera unde dormiau soldații, paturile lor, patul comandantului, armura, căminurile, vedem bucătăria unde pregăteau mâncarea pentru soldați. Acolo au și un puț pentru apă. Spălătoria, cămara unde păstrau merindele, o piuliță pentru sare, o corabie unde puneau argintăria spre a nu le pune otravă. Vedem sala tronului admirabil reconstituită, sala de judecată capela castelului. Camerile de dormit ale seniorului și ale seniorei, camerele de toaletă, camera pajului etc. etc. Intrăm apoi în temnițele unde găsim instrumentele de tortură, butucul și groapa adâncă de vreo 16 metri unde îi aruncau de vii și mureau de foame. Vedem baliștele cu cari aruncau pietre și săgeți și în curte mai departe tipografia castelului. Aici în acest castel am trăit o pagină din istoria medievală, dar am trăit-o cu tot sufletul și cele câteva clipe cât am stat în castel ne-am folosit mai mult, decât timpul cât ne-a trebuit să citim din cărți cele ce-am văzut acolo.

Dela Torino ne îndreptăm spre Roma, trecând prin Genova pe la orele 7 seara tocmai când se aprindeau luminile. Era o minunăție să vezi punctele acelea de lumină cari se reflectau în apa limpede a mării. Am stat la fereastra vagonului până noaptea târziu având de tovarăș luna care-și privea chipul în undele mării. Doar din când câte o rază de lumină venită din cine știe ce colibă de pe tărnișă îmi atrăgea atenția. Incolo nimic nu turbura liniștea adâncă a nopții. Dimineața „maica Roma cea bătrână“ ne deschide brațele și ne strânge la peptu-i. Visul nostru se împlinise. Să venim la Roma să vedem noi cu ochii noștri urmele strămoșilor noștri să vedem origina neamului nostru. Când am fost față în față cu coloana lui Traian poate să-și închipue oricine ce simțeam în acele momente. În for unde se întâlneau pe vremuri strămoșii noștri ne întâlnim și noi cu brașovenii și cercetăm împreună cu ei pas cu pas, locurile pe unde odinioară s'a scurs viața poporului Roman. Ne suim tot atunci pe Palatin și de acolo de deasupra privim Roma care-și aprindea lumina. Pe nevăgăte de seamă seara ne prinde printre ruine și rămânem singuri. Apropierea nopții dau un aer de grandoare ruinelor și îți inspiră o piozitate fără seamă.

Îmi este imposibil să vorbesc aici măcar despre un sfert din cele ce-am văzut. Mă mărginesc să vorbesc foarte pe scurt și numai despre lucrurile cele mai principale pentru ca cititorul să-și poată face o idee generală despre excursia noastră.

Aici am văzut cea mai mare și mai principală parte din opera lui M. Angelo atât sculptură, cât și pictură, în minunatele săli ale Vaticanului, care aduc zilnic un venit dela 8—10000 lei, vestita biserică S-t. Petru, Capela Sixtină, cu opera principală a lui M. Angelo: „judecata din urmă“, Castelul St. Angelo conduși de D-l. Capitan Milese care ne-a explicat totul cu amănunțime și ne-a condus prin

galeria ce leagă castelul cu vaticanul pe unde treceau pe vremuri papii. În castel dăm de celulele unde au stat închiși Giordano Bruno, Cola di Riensi, Benvenuto Cellini etc. O altă comoară neprețuită a Romei e galeria Borghese, care deși mică

Roma—La castelul St. Angelo

Fot. I. Simionovici

comparativ cu cele ce-am văzut până acum, conține opere de artă remarcabile. Aici am găsit sculpturi de ale lui Anton Canova de ale lui Bernini ca celebrul David făcut la 18 ani. Răpirea Proserpinei, Enea și Anchise făcut la 15 ani etc. Iată ce spune Giovanni Giusti despre David: „în acest David inspirat din arta antică, Bernini a putut să-și afirme toată forța geniului său. În toate detaliile acestei nobile figure se întrevede forțarea, tensiunea musculară și fizică a tânărului arun-

cător“. Tot la Roma am văzut celebru Moise a lui Michel Angelo, celebra picturi de ale celor mai mari pictori italieni, într'un cuvânt tot ceiace are mai de preț renașterea italiană. Dar pe lângă partea instructivă, cât de înălțătoare și cât de atingătoare în acelaș timp e partea morală. Prima zi de Paști am făcut-o în Roma, și cât de impresionați ne-am simțit când dimineața D-l Leonescu ne spune: „Cristos a înviat“. Fiecare ne gândeam la cei deacasă, ne închipuiam cu plăcere cam ce trebuie ei să facă la vremea asta și ceva melancolic ne cuprinse sufletele.

Intr'una din zile, căci am stat la Roma cinci, ne-am dus cu toții la mormântul marelui român Inocențiu Micu Clain. Imi amintesc și acum cum ne ieși în cale o femeie cu un coș de flori pe care noi îl golirăm îndată, așa de dragul de a avea flori în mână. Erau toate micșunele roșii și albe. Ajungem la biserica ruteană unde se află moaștele lui și pătrundem în liniște în sfântul locaș. Pe mormântul lui găsim inscripția care ne arată că acolo zace un român. D-l Leo-

Roma— Castelul cesarilor. D-l Ghica în mijlocul Romanilor

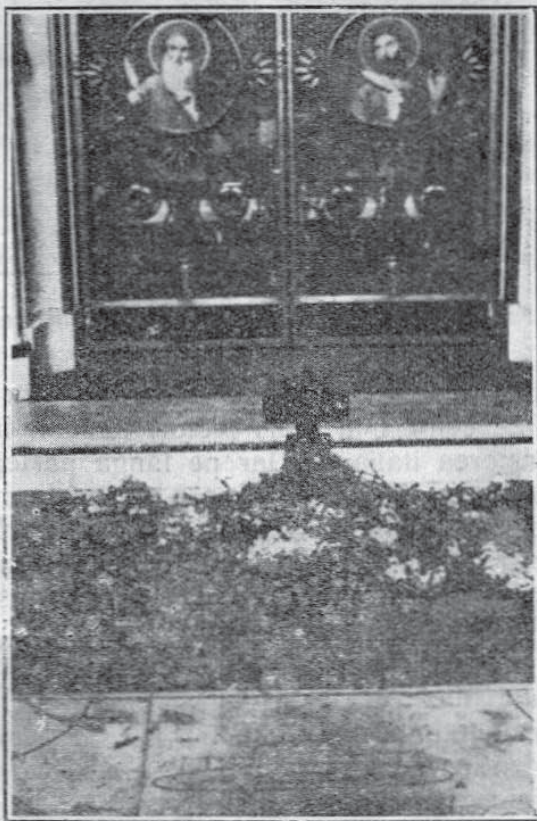
Fot. I. Simionovici

nescu ia florile D-lui și le împrăstie pe mormânt. Intr'o clipă mormântul nu se mai zărește de flori. Fiecare avea câte un buchet sau două. În fața mormântului, după câteva momente D-l Alex. Lupeanu președintele societății academice a studenților români din Buda-Pesta „Petru Maior“ care călătorește împreună cu noi, își cere voie să ne spună câteva cuvinte asupra lui Clain. Ne descrie în cuvinte mișcătoare viața lui, luptele duse de el contra Ungurilor și că el este făuritorul crezului politic al românilor. Ne descria mizeria în care moare la Roma și spune că D-lui e foarte fericit fiindcă poate să vină să depună la picioarele acestuia o floare și o lacrimă în numele tinereții din Ardeal. Tot în această zi suntem invitați la un dejun de ministrul nostru D-l Ghica la castelul Cesarilor. Am petrecut câteva clipe admirabile având în mijlocul nostru pe D-l Ghica; după masă am cântat cântece românești și italienești, apoi D-l Ministru a trecut pe terasă și s'a fotografiat în mijlocul

nostru despărțindu-ne foarte voioși pe la ora 3. După masă am avut liber, de oarece noaptea trebuia să plecăm spre Neapoli. Împreună cu D-l Lupeanu și încă cu vreo doi colegi plecăm să vizităm catacombele. Acolo în subteranele acelea strâmte și întunecoase unde și-au petrecut viața creștinii aproape trei secole, fiecare cu lumânarea în mână pătrundem înăuntru cu oarecare emoție. La întoarcere ne suim pe monumentul lui Victor Emanuel II și mai privim încă odată Roma, luându-ne rămas bun dela ea.

Adouazi dimineață ne trezim în Neapoli. Orașul este foarte frumos și-l străbatem aproape în întregime pentru a ajunge în vestitul cartier S-ta Lucia, unde avem rezervat hotelul, la malul mării. În jurul nostru se adunau imediat după străzi fel de fel de tipuri cari tineri cari bătrâni toți însă cu mâinele în buzunarele rupte cu fețele arâmii și cu dinții albi. Aceștia sunt vestitele tipuri napolitane, de cari trebuie să ți cam păzești buzunarele. Ne uitam la dânșii cu câtă aviditate și plăcere mușcau dintr'o bucată de caracatiță fiartă, pe care le-o plătisem noi, căci a-

colo se vinde pe stradă în oale mari. Vizităm palatul regal care are afară statuile tuturor regiilor cari au domnit în Neapol, iar deasupra pe lângă minunatele săli, admirabila terasă care dă înspre mare. Apoi ne îndreptăm spre muzeul național unde am admirat opere celebre de sculptură și pictură. Adouazi ne ducem la Pompei spre a cerceta la fața locului vechile urme ale înaintașilor noștri. Ne plimbăm printre ruine pe unde acum crește iarba și la orice pas fiecare piatră, fiecare căramidă ne vorbește de cei ce-au fost pe aici odinioară, ne spune felul de trai, obiceiurile, portul firea și temperamentul părinților noștri. Aici ne-am putut face o idee clară despre un oraș roman cu toată constituția lui. Lăsăm în urmă patria portocalelor și ne îndreptăm spre patria artelor și a florilor.

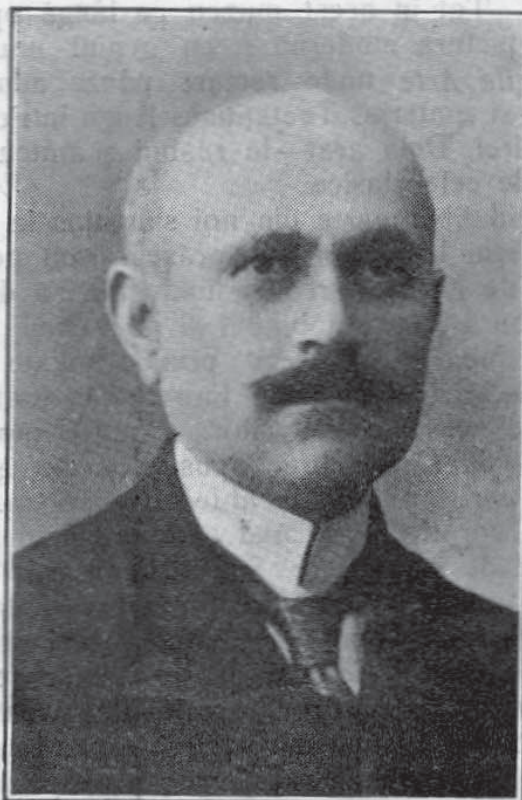

Roma — Mormântul lui Clain acoperit de flori românești.

Fot. I. Simionovici

Adouazi, pela opt dimineața, trenul ne aduce pe malurile Arnului. „Florența sau Firenze cum îi zic italienii este un oraș artistic plin de opere de artă și de gusturi alese. E o podoabă, un briliant al Italiei. E patria renașterii italiene și e patria atâtor mari artiști. Pe străzi deoparte și de alta nu vezi decât vestitele „bucchetiere florentine“ care te asaltează la fiecare moment cu trandafirii și micșunelele pline de parfum. La o cotitură de stradă neapare înaintea Domului cu Campanilla și Baptisteriul, unde artiști mari ca Ghiberti și Brunelleschi și-au dat tributul lor. Vizităm apoi Palazzo Vecchio (primăria de azi) Loggia dei Lanzi, unde găsim o copie după Moise a lui M. Angelo, Perseu și Medusa de B. Cellini etc. De aici ne îndreptăm spre celelalte temple ale artei Ufizzi și Pitti. Mi-ar trebui pagini întregi să înșir numai numărul tablourilor văzute acolo fără nici un alt comentariu. Tot ce

geniul omenesc a produs mai nobil și mai ales se află în aceste palate foarte pe vremuri ale celebrelor familii a Medicișilor și Paților, Tizian, Rafael, Carlo Dolci, Bronzino, Perrugino, Rubens, Correggio, Van Dyck, Michel Angelo, Tintoretto, Paulo Veronese, Botticelli, Guido Reni, Murillo etc., au expuse aci pânzele cele mai celebre. Vestita madonă a lui Rafael, dela Seggoli se răsfață și umple de lumină frumoasă săli ale Piților. Ce întrecere frumoasă și cât de nobilă în acelaș timp în aceste două familii pentru operele de artă. Trecând

T. Iordanescu

Directorul Liceului „Unirea“

închide mormântul tatălui citim: „Hic situs est, decreto publico, pater patriae“. Intrăm în vechea capelă a Medicișilor unde se află față în față mormintele celor doi frați, unul stând gânditor, altul uitându-se fioros. Alegoriile după mormintele lor, seara și aurora după a unuia, ziua și noaptea după a altuia sunt toate opera celebrului artist M. Angelo. Aici în fața acestor morminte D-l Leonescu în cuvinte pline de simțire, de avânt și de admirație ne evoacă o pagină însemnată din istoria Florenței, încadrează în mijlocul ei figurile mari și nobile ale acelor cari se găseau în fața noastră și involuntar în câteva cuvinte numai ne dă un tablou general despre Italia la epoca aceea. Aici în excursie am învățat mai bine ca oricând pagini însemnate, pline de fapte mari sau de turburări puternice din istoria popoarelor și în special din istoria poporului italian, cari pagini nu vor fi uitate niciodată de noi pentru că așa, puține clipe numai cât au fost trăite, au fost trăite și simțite din tot sufletul nostru.

dela Ufizi la Pitti printr'o galerie strâmtă avem sub picioarele noastre Arnul care curge liniștit printre malurile pline de verdeață și flori. La întoarcere vedem galeria pe unde odinioară, seara când luna își scaldă pletele de aur în undele acestui râu istoric, Dante cu Beatricea lui alipiți unul de altul își șopteau cuvinte de dragoste. Mergem apoi la biserica St Laurentiu unde între alte numeroase opere de artă găsim niște relicve foarte prețioase; mormintele Medicișilor, a lui Cosimo și a celor doi fii ai săi Iulian și Laurentiu de Medicis. Pe piatra care

Vizităm apoi Muzeul Național unde admirăm opera lui Donatello și celebra *Pestă din Florența*, lucrată în ceară, și de aici, ne îndreptăm spre S-ta Croce, Pantheonul Florenței. Găsim mormântul lui M. Angelo, Dante Alighieri, cel mai strălucit reprezentant al geniului latin, a lui Galileo Galilei și a atâtor alții. În fața acestei biserici se ridică falnică statua lui Dante. De aici vizităm muzeul *S-ta Maria del Fiori* unde găsim vestiții cântăreți a lui Luca della Robbia și un altar sculptat în argint de B. Cellini. Apoi galeria de arte antice și moderne unde dela ușă privirea ți se oprește pe giganticul Moise a lui M. Angelo. Caracterul operei lui iasă și aici în relief. Plinătatea formelor pe care le reprezintă și mai ales exagerarea ce le dă, căci dacă ar fi luat în parte o mână sau un picior ar părea că sunt ale unui uriaș. Totuși, geniul artistului a știut să le modeleze așa de bine și să le dea o înfățișare admirabilă. Tot în acest muzeu pe lângă operele autorilor clasici mai facem cunoștință și cu pictura modernă și cu geniul nou al *impresionismului*. De aici la *Academia de Belle Arte* unde remarc pânze admirabile impresioniste: O noapte de orgie, Viața și materia, Tentațiune, Ruga într'o mănăstire, Date în Infern, O plimbare la malul mării, Dela arat—la război și atâtea altele cari pot sta tot așa de bine pe lângă pânzele cele clasice.

După amiază având liber parte din noi s'au dus la operă și numai câțiva am luat tranvayul și-am plecat la *Fiesole*, un orașel așezat pe o colină înaltă deasupra Florenței, stând veșnic de gardă parcă și fiind gata să dea de știre în orice moment dacă ceva ar turbura pacea nobilului și poeticului oraș din vale. Ne suim pe o colină mai înaltă după ce am trecut printre bogate grădini pline de verdeață și de măslini înfloriți. De aici ni se arată Florența în toată întinderea ei, casele își arată pârreții albi printre verdeața copacilor. Doar Campanilla își rotește de jur împrejur privirea-i de vultur. Dinspre apus soarele își aruncă razele în undele leneșe ale Arnului, cari la rândul lui ni le trimete nouă. Plecăm înapoi pe jos respirând cu nesațiu aerul curat și aruncând câte o glumă țărănilor și țărancelor din Toscana, gătiți în haine de sârbătoare. Seara, la masă o mare însuflețire domnește având în mijlocul nostru pe reprezentanții presii italiene și pe marele artist și bunul român D-l Pavelescu-Dimo. Deși târziu, deși obosiți, plecăm pela orele 10 să vizităm atelierul D-lui Pavelescu. Cu o lumânare în mână pătrundem în saucuarul unde se manifestă geniul românesc. D-l Pavelescu binevoitor și zâmbind cu bunătate ne dă toate explicațiile necesare. Pe condica unde se înscriu vizitatorii găsim și numele scumpului nostru prinț, *Carol*, principe al României. Adouazi spunem cu mare părere de rău un adio lung Florenței și plecăm în goana trenului spre altă zână, ieșită din unda mării, Veneția.

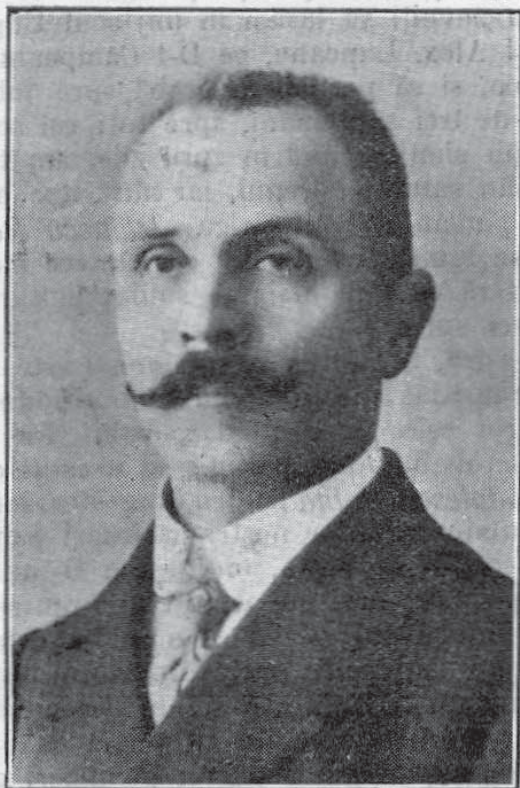
Ajungem pela orele două pe o căldură nu tocmai plăcută. Descindem la hotelul Triest foarte aproape de centru. Luăm puțin după noi urmele drumului și eșim în oraș trecând prin stradele strâmte care scânteiau de lumină. Deodată ne apare înaintea noastră ceva neașteptat, o piață largă având în față marea, la stânga o clădire impunătoare care pare a fi o biserică, iar la dreapta un careu de clădiri mari având în față un turn înalt. De jur împrejur porumbeii fălăiau. Stăm câteva momente uimiți, fără să ne dăm seama de cele ce se întâmplase. Ni se părea că visăm sau că suntem în povești. Ne apropiem cu sfială. Iată vestitul St. Marc, iată palatul Dogilor, iată Campanilla cea nouă, iată vechile locuințe ale senatorilor și iată în sfârșit și vestitul ceas despre care Eminescu spune:

San Marc sinistru miezul nopții bate.

Ne plimbăm până seara pe piața asta, cercetăm pe dinafară fiecare parte a clădirilor, ne uităm cu sfială și cu groază la vestitul „punte a suspinilor”. Soarele

se mai uită odată pe deasupra palatelor luându-și rămas bun dela ele. Seara ieșim cu toții la plimbare, pe malul mării, și în careul din fața lui St. Marc unde cântă muzica militară. Treceam iar prin dreptul punții suspinilor și singurul ochi de lumină care o luminează îi dă o înfățișare și mai sinistră. Din depărtări, din undă mării luna ridică liniștită capul. Pe mare o sumedenie de gondole roiesc în toate părțile având în frunte câte un ochi de lumină. Totul îți inspiră o liniște sfântă și-ți lasă în suflet o tristeță de nedescris. Ne plimbam așteptând ca San Marc să bată miezul nopții. Dacă azi acel miez al nopții bate așa de sinistru și-ți lasă o impresie așa de puternică, apoi ce trebuie să fi fost pe timpurile când Veneția era în floare, când dogele se logodîa în fiecare an cu marea, sau cât de trist trebuie să fi răsunit când baionetele austriace se infipseră în pieptul nobil al

Italiei. Adouazi vizităm St. Marco pe dinăuntru, o minunăție de artă bizantică, unde mozaicul, aurul, argintul, picturile de seamă se iau la întrecere. De aici trecem apoi în renumitul palat al Dogilor. E construit într'un stil venețian, o tranziție între stilul gotic și bizantin. Ne suim și noi pe scara de aur pe unde nu se puteau sui cei ce nu erau scriși în cartea de aur a țării. Guidul nostru, un patriot mare, ne vorbește pas cu pas și ne arată la fiecare moment faptele cele mai importante. Vedem stema țării, leul, vulturul și cartea de aur, leul reprezen-

C. Leonescu
Conducătorul excursiei.

tând puterea, aripele vulturului înțelepciunea și cartea de aur eroismul. Ajungem în fața tablourilor dogilor Veneției. Iată portretul dogelului Foscarini care a spus că în fața datoriei nu există umanitate și a condamnat la moarte pe fiul său care voia să introducă democrația și să răstoarne autocrația care domnia atunci în Veneția. Trecem prin sala seraiului republicii, cari împreună cu cei 10 miniștri constituiau tribunalul suprem, trecem prin sala de primire a ambasadorilor unde Tintoretto și Paulo Veronese și-au pus tot talentul ca să decoreze plafonul. Din

salonul acesta spune guidul că Napoleon a furat un tablou de mare preț pe care l-a dus la Louvre. Trecem prin sala marelui consiliu care există de șase secole și e cea mai mare din lume. Pe unul din pereți citim pe un steag negru: Hic est locus Marini Falieri, decapitatus pro criminibus. Trecem prin sala de vot și ajungem la arcul de triumf al lui Francisco Morosini, care a ajuns cu flota până la Constantinopol și în fața căruia se spune că Napoleon a plecat capul de rușine. Ne lăsăm apoi în teribecele închisori care au auzit atâtea gemele și în care s'au stâns atâtea vieți. Părăsim cu părere de rău strălucitul far al vremurilor trecute și căutăm să ne imaginăm ce trebuie să fi fost pe vremurile când cetatea era în floare, când era regina mării. Ce trebuie să fi fost când era baluri la curte, când dela murele de ferestri se revârșa lumina în valurile mării și pe sunbrele canalului. Dar acum :

„S'a stins de mult viața falnicei Veneții. N'auzi cântări, nu vezi lumini de

baluri. Pe scări de marmoră, prin vechi portaturi, se plimbă luna, înălbind pereții". Mai vizităm Academia de belle arte și galeria de arte moderne iar după amiază plecăm la *Lido*, un colțișor foarte aproape de Veneția. Seara nu ne putem despărți de ea. Știam că trebuie să ne sculam la două și totuși nu ne clinteam unul din loc. Tăcuți, stăteam într'o admirare multă. La ora trei din noapte, când plecam spre gară, mă despărții o clipă de ai noștri și dădui o fugă să mai văd odată St. Marc și palatele dimprejur. În liniștea nopții, în șoptitul surd al valurilor, palatele care dăinuiesc de atâtea secole mi-au lăsat o impresie neștearsă. Ași fi vrut să mai trăiesc măcar câteva clipe încă în acest colț fericit de rai dar trenul se puse în mișcare și... adio Veneție, adio... cine știe... poate pentru totdeauna. Excursia noastră s'a sfârșit.

La Buda-Pesta ne despărțim aproape plângând de iubiții noștri frați și cu durere în suflet suntem nevoiți să lăsăm în mijlocul Ungurilor pe iubitul nostru tovarăș de excursie D-l Alex. Lupeanu, pe D-l Câmpeanu precum și pe ceilanți studenți români de acolo, și să pornim în grabă spre iubita noastră țărișoară pe care n'am mai văzuto de trei săptămâni, spre toți cei scumpi nouă. Nu pot uita nici acuma emoția ce-am simțito când în zorii zilei am trecut granița noastră și am văzut soldatul român salutând trenul, iar când am ajuns la Predeal fiecare din noi cum trecea pe pământul țarei strigă „*trăiască România.*“

La Focșani ne iese lumea cu flori și cu cântece înainte având în frunte pe părintele orașului. Ieșiseră cu toții înaintea solilor culturii românești trimeși de dânsii pe pământul țarei surori.

Acum, datoria noastră, a elevilor excursioniști este să mulțumim încă odată tuturor acelor care ne-au dat concursul lor în izbândirea planului nostru. Mulțumim încă odată tuturor celor ce și-au dat obolul lor pentru cultura noastră, mulțumim din tot sufletul bunului părinte al acestui oraș D-lui *Ștefan Graur*, mulțumim D-lui *I. P. Rădulescu-Putna* pentru dragostea, interesul și sprijinul ce ni l'a arătat totdeauna, mulțumim iubiților noștri profesori pentru sprijinul eficace ce ni l'au dat atât cu sfatul cât și cu fapta, mulțumim D-lui *Th. Iordănescu*, directorul liceului, unul din factorii cei mai importanți ai excursiei și care n'a ezitat un moment să ne dea sprijinul D-lui, știind ce mare importanță are excursiile în viața școlărilor, mai ales că cea mai mare parte din studii și le-a făcut în Germania.

Și acum după ce ne-am îndeplinit o sfântă datorie, credem către toți, fie-ne permis să ne îndreptăm privirile spre un alt punct de atracție, spre un suflet bun și mare care timp de trei săptămâni a purtat pe umeri greutatea unei excursii de studii în străinătate, să ne întoarcem gândul și sufletul spre D-l *C. Leonescu*, conducătorul și sufletul excursiei noastre. Căci intradevăr dela început și până la sfârșit D-lui a fost suflu acela de viață care ne-a călăuzit, ne-a entuziasmat și ne-a dat și nouă viață. Totdeauna cu noi, totdeauna în mijlocul nostru, îndrumându-ne mereu, D-lui era farul dela care radia cele mai frumoase raze de lumină. C'ai fi intrat într'un muzeu, ori într'o biserică, sau te opreai în fața unui tablou, sau admirai un monument însemnat, n'auzeai decât glasul „moșneguțului” nostru rar și cadențat, plin de căldură și simțire.

Aș vrea să spun mai multe, dar nu pot. Ceiace simt eu în aceste momente când imi reamintesc ceiace a făcut pentru noi D-l Leonescu, nu pot și n'ași putea spune nimănui. Noi, D-le Leonescu, vă rugăm să ne permiteți să vă arătăm toată dragostea și recunoștința noastră, și să nu țineți seamă de ceiace vă spun cuvintele noastre — acestea sunt trecătoare — ci de ceiace citiți D-vs. în sufletele noastre.

Gh. Alexan-Delamuncel

Cl. VII M.

NOTE DE DRUM...

(FRAGMENT)

HAGA.

Cu valiza în mână, es din gară—Soarele se coboară încet — răspândind o lumină mai dulce; vârfurile bisericilor par niște catarguri aurite. Sunt în Haga, capitala țării brăzdată de canale și plină cu mori de vânt. Sunt în orașul aristocratic — gustul mai fin al Olandezilor. Dar câtă deosebire între orașul acesta cu străzile paralele și drepte, acoperite de construcții fără originalitate, monotone, și Parisul cu marile bulevarde ale căror piețe cuprind monumente cari cristalizează istorii întregi— cu mii de oameni prinși în angajamentul unei munci fără repauz — între Parisul literilor, artelor — cu genii, apusuri de glorie și tragedii necunoscute și acest oraș al Olandei, unde monotonia caselor masive, puțin solemne este temperată de farmecul canalelor pline de umbră și răcoare, cu misterul străzilor solitare unde viața este liniștită și tăcută !...

Toată viața orașului se concentrează în „Wilhelmspark“. Aici se văd monumente vechi cari amintesc câte ceva din viața poporului olandez — care odinioară preponderent în mersul activității omenеști, astăzi stă departe de «meschinăriile» diplomației Europene.

Se găsește aici palatul «*Binnenhof*» clădit de Guillaume II-lea; astăzi sunt instalate în camerile lui, ministerul de «Interne» și «Lucrări Publice». Alături de «Wilhelmspark» este piața «*Plein*» cu arbori mari — cari umbresc marile edificii de prin prejur. Puțin mai departe sunt străzile «*Spuistroat*» și «*Herengracht*» cu magazine luminate frumos — cu cafenele pe terasa cărora se instalează consumatorul în umbră ca să privească la defilarea înceată a publicului; aici se găsesc bazare unde sute de femei din toate clasele sociale, răscolesc rafturile, vrăfuesc stoffele și fabricatele, punând în mișcare zeci de funcționari; iar dealungul acestor străzi mulțimea coboară în două curente opuse—sub lumina lămpilor electrice cari aruncă reflexe aurii!

Și ce pitoresc tablou—trebuie să înfățișeze o asemenea animație într'o zi națională ca 31 August (ziua Reginei)—când printre costumele orășenilor, marinarilor străini, se amestecă acelea ale locuitorilor dela țară !...

Părăsesc acest loc—unde furnică lumea și mă îndrept către o stradă —paralelă cu «*Spuistraat*» mărginită de un canal și plantată; aici, lumina electrică fiind puțină, mi se oferă un tablou plin de mister și poezie, căci luna își trimite razele sale aurii, argintând apa canalurilor în care se reflectează silueta sombră a vechilor palate de pe margini!...

Și câte tragedii cu decoruri de sânge și întunecoase nu se ascund la umbra acestor palate vechi!... Iată unul, care amintește moartea chiar de mâna poporului pentru care se luptase, a unor frați Witt; acesta servește la adunarea celor 2 Camere [una de 100 membrii și cealaltă de 50 membrii]. Trec printre zidurile străvechi, înegrite de fum și mă gândesc la episodul tragic întâmplat acum câteva veacuri; probabil că pe locul unde s'a întâmplat tragedia, reprezentanții celor 7 partide politice (liberal, liberal-democratic, independent social, democrat, catolic, antirevoluționar, creștin istoric,) discută cine știe ce «*chestiune a zilei*» cu nepăsarea caracterică Olandezului.

Mă depărtez de lângă acest palat; afară de uruitul depărtat al vre-unui tramvai sau fluieratul unei mașini de tren — nimic nu turbură liniștea nopții. Din urmă mă ajunge o gondolă cu un felinar roșu înainte care în liniște, își face drum printre stratul de frunze ce s'a format deasupra apei canalului!...

* * *

Ora 7 dimineața. Sunt la poarta muzeului din «*Maurifhuis*». Tăblița anunță că este deschis până la ora 10 dim. Intru. Am colindat cele 14 săli—adevărate sanctuare de artă și am gustat tot farmecul ce se degajă din aceste minunății ale artei. Tablouri făcute de pictorii ce-i mai mari ca Rembrand al cărui tablou «*Lecția de anatomie*» te uimește când te gândești că este făcut la vârsta de 24 ani!...

Și ce frumoasă impresie mi-a făcut atunci, când eșind din muzeu, m'am dus în parcul apropiat unde copacii se înalță spre cer prin ciripitul a mii de pasări, prin țârăitul insectelor — un concert de glasuri — o simfonie tainică pentru sărbătorirea binefăcătoarei lumini ce se revarsă asupra pământului. Soarele, se ridica la orizont mareț, într'un noian de raze; pe firele de iarbă, pe frunzele arborilor străluciau picăturile de rouă ca niște lacrimi de bucurie la sosirea marelui împărat al zilei!... Și mult le place Olandezilor a avea parcuri mari, curate, cu flori de toate culorile, cu umbrajuri frumoase, rustice, cu pajiște înfloritoare, cu alei unde în timpul zilei se încrucișează o lume de toate clasele sociale. În parcuri, se găsesc canale și lacuri—peste a căror apă liniștită și de o melancolie blândă soarele așterne o poezie tristă....

În unul din aceste parcuri — zorgwliet — se va inaugura în curând palatul închinat „păcii“. Tot aici, în Haga, se adunase reprezentanții multor state ca să făurească acel ideal „pacea“ care să reprezinte o forță conducă-

toare a societății, râvnind la o armonie ideală; dar de către însuși acel ce prezida această adunare, Impăratul rusesc, a fost turburată pacea prin războiul ce a întreprins contra Japoniei — ale cărui consecințe au avut o influență hotărâtoare asupra mersului politicei universale. Astăzi, când orizontul anului 1913 e înecat în negrul plumburiu al fumului de tun, când săbiile se ascut din nou, «pacea» nu o va putea face cei ce se vor întruni la Haga ci vârful baionetei și glasul convingător al tunurilor!...

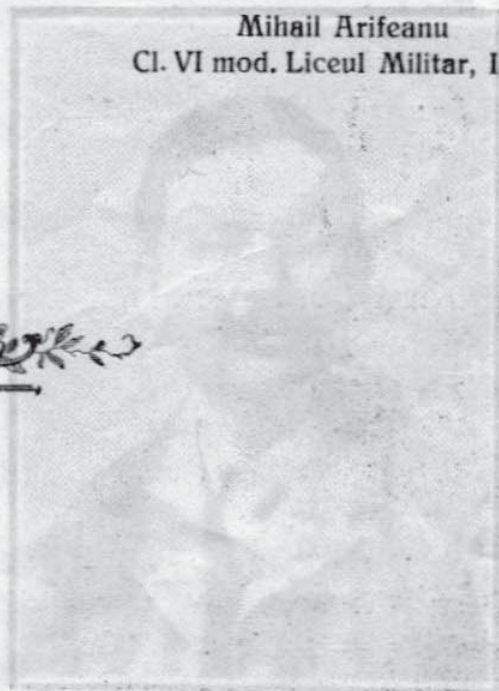
* * *

E seară. Prin fereastra deschisă a camerei, coboară o pace maiestooasă și un vânt ușor aduce din când în când miros de iarbă. Cerul albastru, cu stelele care se aprind una câte una, cu luna care se ridică încet—are ceva frumos care atrage ochii, resfrânge în suflet ceva din seninătatea lui blândă. E cald și liniște. Din când în când, un fâlfâit de aripi, un țipăt de pasăre, uruitul unei trăsuri, căderea unei crengi uscate, înflorează o clipă odihna maiestooasă a nopții....

Haga Iunie 1913

Rucăr, 1914

Mihail Arifeanu
Cl. VI mod. Liceul Militar, Iași

ION RUSSU-ȘIRIANU

Națiunile trăesc și se slăvesc prin oamenii lor, ale căror gândiri și plăsmuiri le înalță și le slăvesc. Vai de acele popoare cari nu pot număra în sânul lor asemenea oameni! Fie ele cât de puternice, cât de mari, aibă în stăpânire întreaga lume, vor fi sortite cândva peirei și uitărei; căci urmele biruitorilor se pot șterge, pe când ale indivizilor cari și-au consacrat viața pentru binele, progresul și gloria națiunii, rămân pentru vecie într'o neperitoare amintire.

Numele lor sunt prunuate cu venerație adâncă și amintirea faptelor lor e ca un far care luminează în noaptea întunecoasă, drumul rătăcit al corăbierului.

Umilita și dureroasa stare prin care avu de trecut și mai trece încă neamul nostru, a făcut să se nască destui bărbați care să munciască cu sârguință pentru poporul jefuit, disprețuit și deprimat de atâta suferință. Viața lor a lăsat o dără luminoasă în întunericul epocii în care au lucrat pentru ridicarea neamului.

Unul din acești cari întreaga viață, fără odihnă, a luptat pentru drepturile ignorate de acei cari în șovinismul lor caută să-și afirme unitatea de stat și solidaritatea națională, contestând orice drept al neamului nostru românesc de dincolo, a fost și *Ion Russu-Șirianu*.

S'a născut în 1864, în frunțașă comună Șiria¹⁾ care a ținut, cu orice preț

să nu-și uite pe fiul ei cel mare, desvelindu-i chipul săpat în marmoră, în ziua de 20 April, în fața a mii de asistenți cari l'au iubit și a cărui muncă o prețuesc.

Studiile și le-a făcut în Ungaria, obținând diploma de învățător, de care nu s'a folosit, căci de timpuriu s'a consacrat găzetăriei. Debutul și-l face în România liberă, la „Românul” lui C. A. Rosetti, de unde mai târziu, trece ca redactor la „Voința Națională”. El este unul dintre acei care pune bazele „Ligei Culturale” dinpreună cu mai mulți tineri entuziaști ca și el.

1) Datele biografice sunt luate din „Românul”.

Luptele de peste munți însă îl atrag la Sibiu unde intră ca redactor la „Tribuna“ care putem zice că a fost înființată de el. Tot odată fondează și „Foaia Poporului“ pentru țărănime.

Deaci suferă de mai multe ori închisoare pentru articolele sale contra stăpânirii maghiare, timp de aproape 12 ani totuși, conduce cu mult tact acest ziar, reușind să facă din el organul luptei naționale.

Ion Russu-Șirianu muncește mult pentru deșteptarea poporului român și fiind ales deputat, cutreeră întregul teritor locuit de Românii din Ungaria, vorbind cu însuflețire în adunările populare pentru a încuraja poporul.

S'a distins ca foiletonist, scriitor politic. A scris un studiu istoric „Iobăgia“ care i-a fost premiat de Academia Română.

Moartea a răpit pe Șirianu în floarea vrâstei, atunci când poporul român subjugat avea mai mare nevoie de îndemnul și sfaturile lui, lăsând un gol care se simte și astăzi și care cu greu se va umplea. El n'a avut durerea să vadă luptele ce au avut loc între „Tribuna“ și „Românul“ a căror rezultat, a fost dispariția celei dintâi, dispariție care se resimte și astăzi, cu atât mai mult cu cât lupta dintre români, cari reprezintă elementul autohton și dintre ungurii năvălitori devine pe fiiece zi tot mai aprigă.

Ridicăm și noi, cei dela „Revista Noastră“ modestul nostru prinos de admirație și recunoștință, pentru amintirea marelui român Ion R. Șirianu.

Gh. G. Tomescu

Lucreția Borgia

(Victor Hugo)

ACTUL II-lea

Perechea.

Partea I-a

(O sală a palatului ducal din Ferrara. Tapete de piele de Ungaria cu arabescuri de aur. Mobile mărețe în stilul secolului 15-lea în Italia. Fotoliul ducal e de catifea roșie, brodată cu stema casei d'Esta. Alături, o masă acoperită cu catifea roșie. În fund, o ușă mare. La dreapta o ușă mică. La stânga o ușă ascunsă, după care se vede o scară în spirală care se adâncește în dușumea și e luminată de o fereastră lungă și strâmtă cu zăbrele.)

Scena I.

Don Alfons d'Esta, într'un măreț costum în culorile sale; Rustighelo, îmbrăcat în aceleași culori dar mai simplu.

Rustighelo — Monsenior, v'am îndeplinit primele ordine. Aștept altele.

Don Alfons — Ia cheia asta Dute la Galeria lui Numa. Numără toate tăbliile începând dela figura cea mare pictată, de lângă ușă, care reprezintă pe Hercule, unul din strămoșii mei Ajungând la a 23-a tăblie vei vedea o mică deschizătură ascunsă în gura unui șarpe de piatră. Ludovic Maurul a pus să facă tăbliile. Bagă cheia în acea deschizătură, tăblia se va mișca pe tâtâni ca o ușă. Înăuntru vei vedea pe o tablă de cristal, un flacon de aur

și unul de argint și mai multe cupe smălțuite. În flaconul de argint e apă curată, în cel de aur e vin preparat. Vei aduce tăblița fără să atingi ceva, în cabinetul de alături, Rustighelo, și dacă ai auzit vreodată pe oameni ai căror dinți clănțăneau de spaimă, vorbind despre faimoasa otravă a lui Borgia care, când e praf, e scânteietoare ca praful de marmoră de Carrara, iar când e pus în vin, schimbă vinul de Romorantin în vin de Siracusa, păzește-te de a te atinge de flaconul de aur.

Rustighelo — Aceasta-i totul monseniore?

Don Alfons — Nu. Vei lua cea mai bună sabie și vei sta în cabinet în picioare, în dosul ușei astfel ca să auzi tot ce se petrece aici și să poți intra pe dată la semnalul ce l voi da cu acest clopoțel de argint, al cărui sunet îl cunoști. (arată un clopoțel care e pe masă.) Dacă voi chema numai: Rustighelo! vei intra cu tăblița. Dacă voi scutura clopoțelul, vei intra cu sabia.

Rustighelo — Da monseniore.

Don Alfons — Vei ține sabia scoasă pentru a nu te mai osteni s'o scoți.

Rustighelo — Da, monseniore.

Don Alfons — Rustighelo, să ai două săbii. Poatecă una se rupe. Du-te. (Rustighelo iese.)

Un ușier (intrând pe ușa din fund) — Doamna ducasă cere să vorbească domnului duce.

Don Alfons — Spune-i doamnei să intre.

Scena II.

Don Alfons, Dona Lucreția

Dona Lucreția, intrând furioasă, — Domnule, domnule, aceasta e nedemn, aceasta e odios, aceasta e mișelesc! Unul din supușii Voștri — știți, Don Alfons? — a mutilat numele soției voastre, zugrăvit sub stema familiei de pe fațada propriului vostru palat. Lucrul a fost făcut ziua, în public, de cine? nu știu; dar e insultător și foarte îndrăzneț. A făcut din numele meu o inscripție rușinoasă, și populația din Ferrara care e desigur cea mai infamă din Italia, monseniore, e strânsă acolo și râde la vederea blazonului meu ca la vederea unui stâlp al infamiilor. Îți inchipui don Alfons că aceasta mă mulțumește și că n'ași dori să mor dintr'o dată de o lovitură de junghiu decât de o mie de ori de mușcătura inveninată a sarcasmului și glumelor proaste? Da, da, domnule, sunt foarte ciudat tratată în ținutul Ferrarei! Asta începe a mă scârbi și găsesc că prea pari grațios și liniștit când se târăște prin șanțurile orașului renumele soției voastre, sfâșiată fără milă de insulte și calomnie. Trebuie o îndreptare radicală, te previu, domnule duce. Pregătește-te să împarți dreptatea. Ceiace s'a întâmplat e un evaniment serios; poate s'ar întâmpla să credeți că ții la stima cuivă în lumea asta și că soțul meu se poate lipsi de a fi cavalerul meu? Nu, domnule, nu, cine se căsătorește, protege. Cine dă mâna dă brațul. Mă incred în aceasta. Zilnic aud noi batjocore, de care nu sunteți de loc mișcat. Oare noroiul cu care mă acoperă pe mine, nu te stropește, don Alfons? Haide, pe sufletul meu, supără-te, să te văd, supără-te odată, în viața ta pentru mine! Ești îndrăgostit de mine, mi-o spui uneori; fii apărătorul numelui meu. Ești gelos? Fii, pentru renumele meu; ți-am adus ca zestre, nu numai trandafirul de aur și

binecuvântarea papei, dar ceiace ține mai mult loc în lume, Siena, Rimini, Cesena, Spoleto, Piombino și alte multe orașe și ducate; am făcut din tine cel mai puternic nobil din Italia; toate acestea nu sunt un motiv ca să lași poporul să mă dojenească, să mă batjocorească și să mă rușineze, să lași Ferrara să arăte cu degetul întregii Europe pe soția ta mai disprețuită și mai batjocorită decât servitoarele valeților, rânđașilor tăi; ăsta nu e un motiv zic, pentruca supușii tăi să nu mă vadă trecând fără să zică: Haa! uitați-vă la femeea asta!... Îți declar, domnule, că vreau ca crima săvârșită astăzi să fie cercetată și cu asprime pedepsită; sau dacă nu, mă voi plânge papei, mă voi plânge lui Valentinois care e la Forli cu cincisprezece mii de oameni de războiu; și acum vezi, merită aceasta osteneala de a vă ridica din fotoliu?

Don Alfons — Doamnă, crima de care te plângi mi-e cunoscută.

Dona Lucreția — Cum, domnule! Crima ți-e cunoscută și criminalul nu e descoperit!

Don Alfons — Criminalul e descoperit.

Dona Lucreția — Mulțumescu-ți ție Doamne! Dar dacă e descoperit cum se face că nu e închis?

Don Alfons — E închis, doamnă.

Dona Lucreția — O, dar dacă e închis de ce n'a fost pedepsit?

Don Alfons — Va fi. Am voit să am mai întâi părerea dumatile asupra pedepsei.

Dona Lucreția — Bine ați făcut, monseniore! Unde e el?

Don Alfons — E aici.

Dona Lucreția — Aa, e aici! trebuie să dai o pildă, înțelegi monseniore? Aceasta e o crimă de les-majestate, și crimele de felul acesta fac totdeauna să cază capul care le concepe și mâna care le săvârșește. Aa, e aici! Vreau să-l văd.

Don Alfons — Aceasta e ușor. (strigă) Bautista! (ușierul apare)

Dona Lucreția — Încă un cuvânt înainte de a fi introdus vinovatul. Oricine ar fi omul acesta, fie din orașul, fie din casa dumatile, dă-mi cuvântul tău de duce încoronat că nu va mai ieși de aici viu.

Don Alfons — Îți dau cuvântul meu. Ți-l dau, înțelegi doamnă?

Dona Lucreția — Minunat—Ei, fără îndoială, înțeleg. Acuma adu-l. Să-l întreb eu însumi. Doamne! Ce-am făcut oamenilor din Ferrara pentru a mă ură atâta?

Don Alfons, către ușier. — Spune-i prinsului să intre. — (Ușa se deschide. Apare Genaro desarmat, între doi halebardieri. Rustighelo se vede urcând scara în odaia din stânga, din dosul ușei ascunse. Ține în mână o tablă cu o sticiă de aur, una de argint și două cupe. El pune tabla pe fereastră, scoate sabia și se așează în dosul ușei.)

Scena III.

Aceiași, Genaro.

Dona Lucreția, aparte. Genaro!

Don Alfons, apropiindu-se de ea, încet și surâzând. — Cunoști pe omul acesta?

Dona Lucreția, aparte. — E Genaro! Doamne, ce nenorocire! (În privește cu neliniște. El își întoarce privirea.)

Genaro — Domnule duce, sunt un simplu căpitan și vă vorbesc cu respectul care se cuvine. Alteța voastră a pus să fiu prins azi dimineață. Ce vrea Alteța voastră dela mine?

Don Alfons — Domnule căpitan, o crimă de les-majestate a fost săvârșită azi dimineață în fața locuinței dumitale. Numele prea iubitei noastre soții, doamna Lucreția Borgia, zugrăvit pe fațada palatului Nostru ducal, a fost ciuntit. Acum căutăm vinovatul.

Dona Lucreția — Nu-i el! E o greșală, don Alfons. Nu-i tânărul acesta!

Don Alfons — De unde știi?

Dona Lucreția — Sunt sigură. Tânărul acesta e din Veneția, nu din Ferrara. Așa că....

Don Alfons — Ce probează aceasta?

Dona Lucreția — Faptul s'a petrecut azi dimineață și eu știu că el și-a petrecut noaptea la oare care Fiametta.

Genaro — Nu, doamnă!

Don Alfons — Vedeți că Alțeta voastră e rău informată. Lăsați să-l întreb eu. Căpitan Genaro, dumneata ești acela care a comis crima?

Dona Lucreția, pierdută. — Te înăbuși aici. Aer, aer! Am nevoie să răsufli puțin! (Ea se duce la o fereastră și trecând pe lângă Genaro, îi zice incet și repede :) Spune că nu ești tu!

Don Alfons, aparte. — Ia vorbit incet.

Genaro — Duce Alfons, pescarii din Calabria care m'au crescut și care m'au scufundat de mic în mare pentru a mă face puternic și îndrăzneț, m'au învățat această maximă cu care îți poți riscă ades viața, niciodată onoarea: Fă ceiace spui, spune ceiace faci. Duce, eu sunt acela pe care îl cauți.

Don Alfons, întorcându-se către dona Lucreția. — Ai cuvântul meu de dăce încoronat, doamnă!

Dona Lucreția — Am a-ți spune două cuvinte în particular monseniore. (Ducele face semn ușierului și gărzilor să se retragă cu prizonierul în odaia vecină.)

Scena IV-a

Dona Lucreția, Don Alfons.

Don Alfons — Ce voiți, doamnă?

Dona Lucreția — Ce vreau, don Alfons e că nu vreau ca tânărul acesta să moară.

Don Alfons — Nu-i decât o clipă decând ați intrat la mine ca o furtună, infuriată și plângând, v'ați plâns mie de-o insultă, ați cerut cu strigăte și blestem capul vinovatului, mi-ați cerut cuvântul meu de duce că nu va ieși de aici viu, eu vi l-am dat; și acuma nu voiți să moară! Pe Crist, doamnă! Asta e nou!

Dona Lucreția — Domnule duce, nu vreau ca tânărul acesta să moară.

Don Alfons — Doamnă, nobili așa de încercați ca mine n'au obiceiul să-și lase cuvântul amanet. Aveți cuvântul meu, trebuie să mi-l retrag. Am jurat că vinovatul să moară. Va muri. Puteți alege felul morței.

Dona Lucreția, glumeață și blândă. — Da, într'adevăr Don Alfons, spuneam prostii, și tu și eu. Uite, e drept, sunt o femeie lipsită de judecată. Tatăl meu m'a răsfățat. Încă din copilărie s'a supus la toate capriciile mele. Ceiace voiam cu un sfert de oră în urmă, n'o mai vreau acum. Știi bine, don Alfons, că totdeauna am fost așa. Uite, stai ici, lângă mine, să vorbim puțin, blând, prietenește, ca un soț cu soția lui, ca doi buni prieteni.

Don Alfons, luând la rândul-i o înfățișare blândă. — Dona Lucreția, ești doamna mea și sunt prea fericit că-mi îngăduiți a fi o clipă la picioarele Voastre. (se așează lângă ea.)

Dona Lucreția — Ce bine e când te înțelegi! Știi bine Alfons că te iubesc ca și în prima zi a căsătoriei noastre, ziua aceea în care ai intrat așa de strălucit în Roma, între domnul de Valentinois fratele meu, și Cardinalul Hipolit d'Esta, fratele Vostru? Eram în balconul scârilor Sfântului Petru. Imreamintesc și acuma despre frumosul vostru cal încărcat de bijuterii de aur și despre strălucita înfățișare regală ce o aveau!

Don Alfons — Și voi erați foarte frumoasă, doamnă, și foarte strălucitoare în haina Voastră cusută cu aur și argint

Dona Lucreția — O! Nu-mi vorbiți de mine monseniore, când eu vorbesc despre voi. E sigur că toate prințesele din Europa mă invidiază că m'am căsătorit cu cel mai strălucit cavaler al creștinătății. Vă iubesc ca și când ași avea optsprezece ani. Știi că te iubesc, Alfons, nu-i așa? Nu te îndoești niciodată? Uneori sunt rece, distrată; aceasta vine din caracterul, nu din inima mea. Ascultă Alfons, dacă Alteța voastră m'ar dojeni puțin, m'ași îndreptă, repede, repede. O, cât e de bine să ne iubim! Dă-mi rana! — Imbrățișează-mă, don Alfons! — Da, da, mă gândesc, e foarte caraghios ca un prinț și o prințesă, tu și eu, care stau alături pe cel mai frumos tron ducal din lume, și care se iubesc, să se certe pentru un fleac de căpitanaș aventurier venețian! Trebuie să-l alungăm și să nu mai vorbim despre el. Să plece unde e vrea, ticălosul acela, nu-i așa don Alfons? Leul și leoaica nu se încăeră pentru o musculiță. — Știi, monseniore, că dacă coroana ducală ar fi fost dată prin concurs celui mai frumos cavaler din ducatul Ferrara, tot tu ai fi câștigat-o? — Așteaptă, mă duc să-i spun lui Bautista din partea ta să alunge cât mai repede din Ferrara pe Genaro acela.

Don Alfons — Nimic nu mă grăbește.

Dona Lucreția, săgălnică. — Aș vrea să nu mă mai gândesc la el. — Haide, monseniore, lasă-mă să pun capăt afacerii acesteia după placul meu.

Don Alfons — Afacerea aceasta se va sfârși după al meu.

Dona Lucreția — Dar, don Alfons voește fără motiv moartea acestui om.

Don Alfons — Dar cuvântul meu dat? Jurământul unui rege e sfânt.

Dona Lucreția — Aceasta o poți spune poporului. Dar eu și tu, Alfons, știu cât face. Papa făgăduise lui Carol VIII al Franței viața lui Zizini, sfinția Sa l'a omorât. Domnul de Valentinois s'a făcut ostatic pe cuvânt aceluiaș Carol VIII, domnul Valentinois a fugit de pe pământul francez îndatăce a putut. Voi înșivă ați făgăduit lui Petrucci că-i veți da Siena. N'ați făcut-o și nici nu trebuie s'o faceți. Hei, hei, istoria țărilor e plină de fapte de acestea. Nici regii nici națiunile nū s'ar mai putea sprijini într'o zi pe țăria jurămintelor. Intre noi un jurământ nu e o trebuință decât atunci când nu e alt mijloc de a ne crede.

Don Alfons — Totuși, doamnă Lucreție, un jurământ...

Dona Lucreția — Nu-mi arăta motive de acestea. Nu sunt o proastă. Spune-mi mai bine, Alfons dacă ai vreun motiv ca să moară Genaro. Nu? Ei bine, dăruiește-mi viața lui. Mi-ai acordat bucuros moartea-i. Vreau să-l ert. Eu sunt rușinata.

Don Alfons — Tocmai pentru că te-a batjocorit nu vreau să-l iert.

Dona Lucreția — Dacă mă iubești, Alfons, n'o să mă refuzi mult. Imi

place să încerc a fi miloasă. E un mijloc de a mă face iubită poporului vostru. Vreau să fiu iubită de poporul meu. Indurarea face pe un rege să se asemene cu Isus Christos! Să fim suverani îndurători. Are destui tirani biata Italie; toți sunt, dela vicarul papei până la papă, vicarul lui Dumnezeu. Să sfârșim, Alfons. Dă-i drumul lui Genaro. Acesta-i un capriciu dacă-ți place să crezi astfel, dar capriciul unei femei e sfânt și divin când scapă un om.

Don Alfons — Nu pot, scumpă Lucreția.

Dona Lucreția — Nu poți? Dar de ce nu poți să-mi acorzi un lucru așa de mic, viața unui căpitan?

Don Alfons — Mă întrebi de ce, iubita mea?

Dona Lucreția — Da, de ce?

Don Alfons — Pentrucă acest căpitan e amantul vostru, doamnă!

Dona Lucreția — Aa!

Don Alfons — Pentrucă l'ai căutat la Veneția! Pentrucă l'ai căutat chiar în infern, pentrucă te-am urmărit pe când îl urmăreai! Pentrucă te-am văzut mascată și găfâind alergând, după el ca lupoaica după pradă! Pentrucă chiar adineauri îl priveai cu lacrimi și cu o nespūsă iubire; pentrucă te-ai lăsat să te necinstească, fără îndoială, doamnă! Pentrucă asta e o rușine și o mșelie destul de mare; un adulter! Pentrucă mai e timp să-mi răsbun onoarea făcând să curgă pe lângă patul meu un râu de sânge, înțelegi doamnă?

Dona Lucreția — Don Alfons!...

Don Alfons — Taci—Pe viitor veghează asupra amanților tăi, Lucreția! La ușa prin care intră în camera ta noaptea pune ce ușier vei voi, dar la ușa pe care iese, va stă un portar ales de mine — călăul!

Dona Lucreția — Monseniore îți jur...

Don Alfons — Nu jură. Jurămintele sunt bune pentru popor. Nu-mi aduce motive de acestea.

Dona Lucreția — Dacă ai ști...

Don Alfons — Doamnă, urăsc întreaga dumitale familie, îngrozitoarea familie Borgia, și pe dumneata cea dintâi, pe dumneata pe care te-am iubit atâta! Insfârșit trebuia să ți-o spun; e ceva rușinos, nemaiauzit și neînțeles, să fie unite în persoana noastră casa d'Esta, care e mai sus pusă decât casa de Valois, decât casa Tudor, casa d'Esta zic, și familia Borgia care nu se numește nici chiar Borgia, ci Leuzuoli sau Lenzolio, sau cine mai știe cum! Mi-e groază de fratele dumitale, Cesar care are pete de sânge în față! de Cezar care și-a omorât fratele, pe Ioan Borgia. Mi-e groază de Roza Vanozza, mama dumitale, vechea fată de petrecere care scandalizează Roma după ce a turburat Valența! Iar cât despre prelinșii dumitale nepoți, ducii de Sermoneto și de Nepi, frumoși duci, pe legea mea, duci de eri, cu ducate furate! Lasă-mă să sfârșesc. Mi-e groază de tatăl dumitale care e papă și care are un harem de femei ca sultanul Baiazid; de tatăl dumitale care e antechrist, de tatăl dumitale care umple închisorile de persoane ilustre și sfântul colegiu de bandiți; astfel că, văzând pe osândiți și pe cardinali îmbrăcați în roșu, te întrebi dacă nu cardinalii sunt pușcăriașii iar pușcăriașii cardinali!—Acum poți plecă.

Dona Lucreția — Monseniore, monseniore! cer în genunchi și cu mâinele împreunate, în numele Mântuitorului Isus și al Feciiarei Maria, în

numele tatălui și al mamei voastre, monseniore, cer viața căpitanului.

Don Alfons — Iată ce însemnează a iubi!—Vei putea face ce vei vrea cu cadavrul lui, doamnă; și asta după mai puțin de o oră.

Dona Lucreția — Indură-te de Genaro! Oo!

Don Alfons — Dacă ai putea ceti neclintita hotărâre ce e în sufletul meu, n'ai mai vorbi despre el decât ca despre un mort.

Dona Lucreția, ridicându-se — Aa! Păzește, don Alfons de Ferrara, al patrulea soț al meu!

Don Alfons — Oo! Nu face pe teribila, doamnă! Pe sufletul meu, nu mă tem de voi! Vă știu apucăturile. Nu mă voi lăsa să fiu otrăvit ca întâiul soț al vostru, acel nenorocit nobil spaniol al cărui nume nu-l știu, și voi nici atâta. Nu voi suferi să fiu alungat ca al doilea soț al vostru, Joan Sforza, senior de Pesaro, un mișel! Nu mă voi lăsa a fi omorât cu lovituri de suliță pe o oare care scară, ca al treilea soț al vostru, don Alfons de Aragon, un copil slab, al cărui sânge împrăștiat pe lespezi nu eră decât apă goală! Foarte bine! Dar eu sunt un om, doamnă! Numele lui Hercule e de mulți din familia noastră purtat. Pe cer! Am soldați în tot orașul și în tot ducatul meu, și eu însumi sunt unul; n'am vândut încă ca acel nenorocit rege al Neapolului, tunurile cele minunate papei, prea sfântului vostru tată!

Dona Lucreția — Vă veți căi de aceste cuvinte, domnule. Uși că eu sunt...

Don Alfons — Știu foarte bine cine ești, dar știu de asemenea unde ești. Ești fiica papei, dar nu ești la Roma; ești guvernatoarea Spoletului, dar nu ești la Spoleto; ești soția, supusa și sluga lui Alfons, duce de Ferrara și ești la Ferrara! (Dona Lucreția, gaibena de spaimă și de mânie, privește fix pe duce, și dă încet îndărăt dinaintea lui până la un fotoliu în care cade zdrobită.) — Aa! asta te miră, ți-e frică de mine, doamnă! Până acuma eu m'am temut de dumneata! Înțeleg că așa va fi de acum înainte și, ca să începem, cel dintâi amant al dumitale pe care am pus mâna va muri!

Dona Lucreția, cu o voce slabă. — Să judecăm puțin, don Alfons. Dacă omul acesta a săvârșit crima de les-majestate nu poate fi în același timp amantul meu.

Don Alfons — Pentru ce nu? Intr'un acces de necaz, de furie, de gelozie căci poate e gelos și el. De altfel, eu știu? Vreau ca omul acesta să moară. Asta-i gustul meu. Palatul e plin de soldați care-mi sunt devotați și care nu mă cunosc decât pe mine. Nu poate scăpa. Nu mă vei putea împiedeca întru nimic, doamnă. Am lăsat alteței voastre alegerea felului morții; hotărăște-te.

Dona Lucreția, frângându-și mâinele. — Doamne! Doamne! Doamne!

Don Alfons — Nu răspunzi?—Voiu porunci să fie omorât cu sabia în anticameră, (vrea să iese, ia îi apucă brațul.)

Dona Lucreția — Oprește-te!

Don Alfons — Dorești poate să-i torni dumneata însuți un pahar de vin de Siracusa?

Dona Lucreția — Genaro!

Don Alfons — Trebuie să moară.

Dona Lucreția — Nu de sabie!

Don Alfons — Mă îngrijesc prea puțin cum — Ce alegi?

Dona Lucreția — Cealaltă!

Don Alfons — Vei avea grijă să nu greșești, să-i torni din flaconul de aur pe care îl știi. De altfel, voi fi de față. Să nu-ți închipui că te voi părăsi.

Dona Lucreția — Voi face ce veți voi.

Don Alfons — Bautista (ușierul apare.) Adu prizonierul.

Dona Lucreția — Ești un om îngrozitor, monseniore....

(Va urma)

Th. Lăduncă

RECENZII

M. Sadoveanu. Prveliști Dobrogene. Tip. Minerva. București. Un alt volum, care se adaugă la opera D-lui Sadoveanu și'n care găsim un tip nou „lipoveanul”. Din schițele dela început ne putem face foarte bine idee despre lipoveni și putem scoate tipul lui. Descrierile frumoase de natură și tablourile pline de viață și mișcare cari fac podoaba operii D-lui Sadoveanu sunt și'n volumul acesta foarte bine redade. Din cele câteva rânduri ce urmează cititorul își va face o idee de coloritul întregii lucrări. „Pe supt zborul tuturor găngăniilor, în tipătul ascuțit ori căraț al câtorva păsărele deșteptate, Lipoveanul ne apropie cu barca de furca unei sălcii vechi, dărămată de trăsnet. Păsările bătrâne, deodată spăimântate, se înalță, într'o bătaie furioasă de aripi, c'un fel de țuit de spaimă. Erau doi stârci albi, două *egrete* ca zăpada de albe, cu ochii ceruși de rubine, subțiri și elegante, cu picioarele portocalii, cu moțul lung și mlădios fâlfâind. Erau așa de gingașe și așa de frumoase păsările acestea de nea curată, încât nu-mi putui stăpâni un strigăt de uimire. Iar în scorbura înegrită, între pene și erburi uscate, bălăbăneau din cap puii, cu arpicarele ciunte cu tulle urâte, cu ciocuri prea mari pe trupuri prea slăbănoage, niște ciocuri căscate tare, flămânde cumplit.

....Ne depărtăm cu luntrea și la scorbura neagră, la pui, apărură *egretele* albe fâlfâind. Apoi, în soarele ajuns la vârful stuhului, mișcarea bătlei începu a spori, cu țipete ușoare, cu fluerări, cu toate sgomotele sfioaselor sălbătăciuni, ascunse în desime.... Nu era un p'c de vânt, — și murmurul vieții neistovite ne învăluia de pretutindeni. Citind volumul acesta îți se pare că trăești alte timpuri cum

trăiau odinioară strămoșii noștri. Din totul respiră o liniște adâncă și mișcătoare, o dragoste pentru timpurile arhaice și o ură parcă contra oamenilor de azi cari viu și tulbură pacea, melancolia și farmecul naturii sălbatice.

I. Chiru-Nanov. Ochiul Dracului. Depozitul general: „Libraria Nouă” București. Un nou volum al unui scriitor din pleiada celor tineri. Eram mi se pare prin clasa V sau VI de liceu când am citit pentru prima oară „Peste Dorna” un volum de note de călătorie din Nordul Moldovei și din Bucovina. Imi aduc și acum aminte de admirabilele tablouri, de limba clară și aleasă și de sufletele pe care întâmplător le găsea în mijlocul naturii și trebuia să le descrie. De îndată ce mi-a căzut în mână volumul din urmă l'am deschis cu nesaț doritor să aflu ce conține. „Ochiul Dracului” este o schiță creată pe un subiect foarte simplu setea de bani împinge la crimă. Subiectul acesta a fost descris și de atâția alții și poate cu mult mai bine. Totuși, la D-l Chiru toate acestea au un farmec deosebit, iar povestirea te captivează dela început și te ține atent până la sfârșit. Asemenea și în celelalte schițe „La vot” „Condica” etc. Subiectele sunt cunoscute și descrise și de atâți alți scriitori, în special chestia votului a fost descrisă în pagini admirabile de Carageale și cu toate astea felul cum ne-o descrie și mai ales tipurile ce ni le reprezintă îi dau un deosebit farmec și interes și ne face să sperăm că dela acest prozator tânăr vom căpăta încă opere și de mai mare valoare.

G. A. Delamuncel

numele tatălui și al mamei voastre, monseniore, cer viața căpitanului.

Don Alfons — Iată ce însemnează a iubi! — Vei putea face ce vei vrea cu cadavrul lui, doamnă; și asta după mai puțin de o oră.

Dona Lucreția — Indură-te de Genaro! Oo!

Don Alfons — Dacă ai putea celi neclintita hotărâre ce e în sufletul meu, n'ai mai vorbi despre el decât ca despre un mort.

Dona Lucreția, ridicându-se — Aa! Păzește, don Alfons de Ferara, al patrulea soț al meu!

Don Alfons — Oo! Nu face pe teribila, doamnă! Pe sufletul meu, nu mă tem de voi! Vă știu apucăturile. Nu mă voi lăsa să fiu otrăvit ca întâiul soț al vostru, acel nenorocit nobil spaniol al cărui nume nu-l știu, și voi nici atâta. Nu voi suferi să fiu alungat ca al doilea soț al vostru, Joan Sforza, senior de Pesaro, un mișel! Nu mă voi lăsa a fi omorât cu lovituri de sulia pe o oare care scară, ca al treilea soț al vostru, don Alfons de Aragon, un copil slab, al cărui sânge împrăștiat pe lespezi nu eră decât apă goală! Foarte bine! Dar eu sunt un om, doamnă! Numele lui Hercule e de mulți din familia noastră purtat. Pe cer! Am soldați în tot orașul și în tot ducatul meu, și eu însumi sunt unul; n'am vândut încă ca acel nenorocit rege al Neapolului, tunurile cele minunate papei, prea sfântului vostru tată!

Dona Lucreția — Vă veți căi de aceste cuvinte, domnule. Uși că eu sunt...

Don Alfons — Știu foarte bine cine ești, dar știu de asemenea unde ești. Ești fiica papei, dar nu ești la Roma; ești guvernatoarea Spoletului, dar nu ești la Spoleto; ești soția, supusa și sluga lui Alfons, duce de Ferara și ești la Ferara! (Dona Lucreția, gaibena de spaimă și de mânie, privește fix pe duce, și dă încet îndărăt dinaintea lui până la un fotoliu în care cade zdrobită.) — Aa! asta te miră, ti-e frică de mine, doamnă! Până acuma eu m'am temut de dumneata! Ințeleg că așa va fi de acum înainte și, ca să începem, cel dintâi amant al dumitale pe care am pus mâna va muri!

Dona Lucreția, cu o voce slabă. — Să judecăm puțin, don Alfons. Dacă omul acesta a săvârșit crima de les-majestate nu poate fi în același timp amantul meu.

Don Alfons — Pentruce nu? Intr'un acces de necaz, de furie, de gelozie căci poate e gelos și el. De altfel, eu știu? Vreau ca omul acesta să moară. Asta-i gustul meu. Palatul e plin de soldați care-mi sunt devotați și care nu mă cunosc decât pe mine. Nu poate scăpa. Nu mă vei putea împiedeca întru nimic, doamnă. Am lăsat alteței voastre alegerea felului morții; hotărăște-te.

Dona Lucreția, frângându-și mâinele. — Doamne! Doamne! Doamne!

Don Alfons — Nu răspunzi? — Voiu porunci să fie omorât cu sabia în anticameră, (vrea să iese, ia îi apucă brațul.)

Dona Lucreția — Oprește-te!

Don Alfons — Dorești poate să-i torni dumneata însuși un pahar de vin de Siracusa?

Dona Lucreția — Genaro!

Don Alfons — Trebuie să moară.

Dona Lucreția — Nu de sabie!

Don Alfons — Mă îngrijese prea puțin cum — Ce alegi?

Dona Lucreția — Cealaltă!

Don Alfons — Vei avea grijă să nu greșești, să-i torni din flaconul de aur pe care îl știi. De altfel, voiu fi de față. Să nu-ți închupui că te voiu părăsi.

Dona Lucreția -- Voiu face ce veți voi.

Don Alfons — Bautista (ușierul apare.) Adu prizonierul.

Dona Lucreția -- Ești un om îngrozitor, monseniore....

(Va urma)

Th. Lăduncă

RECENZII

M. Sadoveanu. Prveliști Dobrogea. Tip. Minerva. București. Un alt volum, care se adaugă la opera D-lui Sadoveanu și'n care găsim un tip nou „lipoveanul“ Din schițele dela început ne putem face foarte bine idee despre lipovenii și putem scoate tipul lui. Descrierile frumoase de natură și tablourile pline de viață și mișcare cari fac podoaba operii D-lui Sadoveanu sunt și'n volumul acesta foarte bine redade. Din cele câteva rânduri ce urmează cititorul își va face o idee de coloritul întregii lucrări. „Pe supt zborul tuturor găngăniilor, în tipătul ascuțit ori cârâit al câtorva păsărele deșteptate, Lipoveanul ne apropie cu barca de furca unei sălcii vechi, dărâmată de trăsnet. Păsările bătrâne, deodată spăimântate, se înalță, într'o bătaie furioasă de aripi, c'un fel de țiuțiu de spaimă. Erau doi stârci albi, două *egrete* ca zăpada de albe, cu ochii cercuiți de rubine, subțiri și elegante, cu picioarele portocalii, cu moțul lung și mlădios fâlfâind. Erau așa de gingașe și așa de frumoase păsările acestea de nea curată, încât nu-mi puteai stăpâni un strigăt de uimire. Iar în scorbura înegrită, între pene și erburi uscate, bălăbăneau din cap puii, cu aripicarele ciunte cu tulle urâte, cu ciocuri prea mari pe trupuri prea slăbănoage, niște ciocuri căscate tare, flămânde cumplit.

....Ne depărtăm cu luntrea și la scorbura neagră, la pui, apărură *egretele* albe fâlfâind. Apoi, în soarele ajuns la vârful stuhului, mișcarea bătlei începu a spori, cu țipete ușoare, cu fluierări, cu toate sgomotele sfioaselor sălbătăciuni, ascunse în desime.... Nu era un p'c de vânt, —și murmurul vieții neistovite ne învăluia de pretutindenii. Citind volumul acesta îți se pare că trăești alte timpuri cum

trăiau odinioară strămoșii noștri. Din totul respiră o liniște adâncă și mișcătoare, o dragoste pentru timpurile arhaice și o ură parcă contra oamenilor de azi cari viu și tulbură pacea, melancolia și farmecul naturii sălbatice.

I. Chiru-Nanov. Ochiul Dracului. Depozitul general: „Libraria Nouă“ București. Un nou volum al unui scriitor din pleiada celor tineri. Eram mi se pare prin clasa V sau VI de liceu când am citit pentru prima oară „Peste Dorna“ un volum de note de călătorie din Nordul Moldovei și din Bucovina. Imi aduc și acum aminte de admirabilele tablouri, de limba clară și aleasă și de sufletele pe care întâmplător le găseai în mijlocul naturii și trebuia să le descrie. De îndată ce mi-ă căzut în mână volumul din urmă l'am deschis cu nesat doritor să aflu ce conține. „Ochiul Dracului“ este o schiță creată pe un subiect foarte simplu setea de bani împinge la crimă. Subiectul acesta a fost descris și de atâția alții și poate cu mult mai bine. Totuși, la D-l Chiru toate acestea au un farmec deosebit, iar povestirea te captivează dela început și te ține atent până la sfârșit. Asemenea și în celelalte schițe „La vot“ „Condica“ etc. Subiectele sunt cunoscute și descrise și de atâți alți scriitori, în special chestia votului a fost descrisă în pagini admirabile de Carageale și cu toate astea felul cum ne-o descrie și mai ales tipurile ce ni le reprezintă îi dau un deosebit farmec și interes și ne face să sperăm că dela acest prozator tânăr vom căpăta încă opere și de mai mare valoare.

G. A. Delamuncel

DELA FRAȚI.

Procesul dela Satmar

După tratativele de împăcare româno-maghiare conduse cu atâta buuăvoință și sinceritate de către contele Titza,—de bună voia lui doar, nu din pricina unei presiuni dela București sau dela Viena,—trebuia făcută însfârșit dovada, de cum înțeleg, prietenii noștri să se facă această împăcare. Și ca să nu fie invinuiți de lipsă de explicații, vecinii noștri au căutat să dea cât mai multe probe, de dragostea ce-o poartă fraților noștri.

Așa, nu de mult, însinuările cu atentatul dela Debrețin; apoi acuzația de ruso-filism aduse aprigului luptător D-r Vaida-Voevod, pentru că să culmineze toate cu monstruosul proces dela Satmar. Credem folositor să cercetăm cauzele cari au putut trimite în fața tribunalului pe cei 15 români. După legea școlară a contelui Appony, prin care se închideau aproape 3000 de școale românești, guvernul maghiar a mai adus acum doi ani draconi ca lege prin care se înființă episcopia greco-catolică maghiară dela Hajdu-Dorogh.

În nebuna lor dorință de a maghiariza totul, ungurii au trecut toate marginele atingându-se până și de fondul sufletesc cel mai intim al poporului nostru, credința lui religioasă. Astfel printr'o singură trăsătură de condeiu, se înființează episcopia dela Hajdu-Dorogh, răpindu-se astfel bisericii române unite 70.000 de români, cărora statul le impune slujba religioasă în vechea limbă greacă, din care ei nu pricep o iotă. Fără să vrem, uităm astfel că suntem în veacul al XX-lea, și suntem siliți a ne transpune în atmosfera vicioasă a intoleranței religioase din evul mediu. Românii protestează contra acestei nelegiuri, trimit comisiuni la Papă, dar în zadar, căci Papa nu găsește alt ceva mai bun de făcut de cât să întărească prin *bulo de Cristi fidele* cele hotărâte de guvernul maghiar. Atunci ce le mai rămâne acestor obijduiți, la cari ideia religioasă ca la orice neam e strâns legată de păstrarea limbei și naționațității, cele rămâne decât săi opue violență la violență? mai departe, știm cu toții ce s'a întâmplat: Vicarul Iakzovicz venit în vizită canonică la Mofrirul-Mic este rugat de părintele Mureșan să-și amâne vizită dat fiind tulburarea sufletească a locuitorilor. Vicarul refuză—era doar însoțit de pretor și jandarmi. Țăranii, în cari începuse să clocotească mânia înăbușită, se opun cu forța „*il netezesc*” pe vicar, după despoziția lui Iacob Moldoveanu. Atât le-a trebuit Ungurilor, pentru ca să vadă în această revoltă a unor obijduiți de veacuri, un mare complot pentru distrugerea statului maghiar, generalizând faptul și pornind un proces de condamnare a întregii națiuni românești.

Cu tot luxul de dovezi, aduse în strălucitele cuvântări ale avocaților D-r. Iuliu Porda și D-r Lazar contra acuzatorilor, în urma cărora achitarea era sigură, juriul, în mijlocul unei consternări generale, condamnă pe preotul Mureșan la un an și jumătate închisoare iar restul capătă osândă dela 6 luni în jos.

Cu sufletul plin de durere și revoltă, luăm parte la suferințele celor 15 martiri, vrednici apărători ai legii strămoșești, așteptând cu nerăbdare ziua cea mare a *răfueții*, când românimea va plăti îndoit urmașilor lui Atila, toate încălcările la care s'au dat în cursul timpurilor asupra fraților noștri.

Inagurarea monumentului lui Russu--Sirianu

Duminică, 20 April, în mijlocul unei însuflețiri generale s'a sărbătorit dezvelirea monumentului —primul de acest fel— a marelui ziarist și luptător ardelean : *Ion Russu Șirianu*.

Născut în Șiria la 1867 din părinți țărani, toți oameni înstăriți și mai cu seamă buni români, Șirianu moștenea caracterele părinților săi, fire de luptător sinceră, muncitoare și cu mare dragoste pentru frații săi de suferințe. De timpuriu s'a putut vedea întrânsul aprigul luptător de mai târziu.

Studiile și le-a făcut în Ungaria, eșind învățător. Fire idealistă, cu orizonturi largi, trece în România ca mai toți intelectualii din fericita Ungarie și ocupă locul de redactor la *Românul* lui Rossetti și apoi la *Voința Națională*, unde a scris pagini ce vor rămâne pentru totdeauna în ziaristica noastră. În 1890 după faimosul proces al memorandumului, care deslănțuise tot noianul de patimi sălbatece a Ungurilor contra Românilor, Șirianu împreună cu alți luptători pune bazele «Ligei Culturale». Reclamat de Ardeleni, la rezistența cea mare contra desnaționalizării, Șirianu, înțelegând rolul mare al presei ca armă de propagandă, nu pregetă o clipă, de a trece munții, ca redactor la *Tribuna* din Sibiu, punându-și toată puterea lui de muncă în serviciul marelui lupte a *dezrobirii naționale*.

Cum era și firesc, greul calvar al ziaristilor români, trebuia urcat și de Ion Russu care a fost condamnat la un an și jumătate închisoare. La 1897 fondează „*Tribuna*“ din Arad, cărei-a i-a închinat cei mai frumoși ani ai lui, muncind, muncă grea de ziarist, deasupra căruia apasa nesiguranța zilei de mâne sau vre'un proces de agitație, pentru care nu primește sinecuri și portofolii, ci condamnă la închisoare grea.

Față de necurmatul șir a ilegalităților oligarchiei maghiare, Șirianu a fost printre cei dintâi preconizatori a eșirei din pasivitate și a începerii luptei pe față. În adevăr ideile lui a triumfat, căci în urma conferinței naționale dela Sibiu din 1905 toți au aprobat părăsirea pasivității. Ales deputat, Șirianu s'a remarcat printr'o viguroasă luptă extraparlamentară, inagurând sistemul întrunirilor populare.

Șirianu mai era și un distins sociolog. În această direcție a publicat interesanta lui lucrare de statistică: «*Românii din statul Ungar*» operă premiată de «*Academia Română*» și două volume din monumentala lui lucrare «*Iobagia*» pe care moartea lui prematură (1909) nu l'a lasat s'o termine.

Gestul frumos al Transilvănenilor, merită toată cinstea și lauda, trebuind a fi imitat căci popoarele trăesc numai prin cultul marilor lor oameni, cari prin jertfele lor le conduc pe calea marilor ideale ce ele le cultivă.

Demofene Rădulescu

Cl. VII Liceul „Unirea“

PROBLEME REZOLVATE

PROBLEMA 18. Care este triunghiul în care :

$$\frac{\sin^2 B}{\sin^2 C} = \frac{\cos 2B}{\cos 2C}$$

Gr. C. Zamfirescu

Soluție dată de D-nii: **Florin C. Vasilescu**, **Sever N. Ioaniu** și **Teodoru Luca** (VII R. Ploești); **C. A. Mironescu** și **Adrian Vlădescu** (V-a R. Focșani).

Relația dată se mai poate scrie :

$$\frac{\sin^2 B}{\sin^2 C} = \frac{\cos^2 B - \sin^2 B}{\cos^2 C - \sin^2 C}$$

Aplicând o proprietate a rapoartelor găsim că :

$$\frac{\sin^2 B}{\sin^2 C} = \frac{\cos^2 B}{\cos^2 C} = \frac{\sin^2 B + \cos^2 B}{\sin^2 C + \cos^2 C} = 1$$

de unde : $\sin^2 B = \sin^2 C$.

Deci triunghiul este isoscel

Au mai rezolvat problema D-nii : **C. A. Vișoianu** și **Al. M. Pantazi**.

PROBLEMA 38. Dacă a este un număr nedivizibil cu un număr prim p , să se demonstreze că :

$$a \times 2a \times 3a \times 4a \times \dots \times (p-1)a + 1 = \text{Mult. } p.$$

Gh. Zapan

Soluție dată de D-nii : **Al. M. Pantazi** (VII R. P. Neamț), **Fl. C. Vasilescu** (Ploești), și **Marcel N. Romanescu** (M-rea Dealului).

Membrul întâi se poate scrie :

$$a^{p-1} (p-1)! + 1.$$

Dar după teorema lui *Fermat* :

$$a^{p-1} = \text{Mult } p + 1,$$

iar după teorema lui *Wilson* :

$$(p-1)! = \text{Mult } p - 1,$$

deci : $a^{p-1} (p-1)! + 1 = (\text{Mult } p + 1) (\text{Mult } p - 1) + 1 = \text{Mult. } p.$

Q. E. D.

PROBLEMA 39. *Intr'un triunghi isoscel fiecare din unghiurile dela baza BC este dublu celui din vârf.*

Să se probeze relația :

$$\overline{AB}^2 = \overline{BC}^2 + AB \times BC$$

Gr. C. Zamfirescu

Soluție dată de D-1: **Florin C. Vasilescu** (cl. VII R. Ploești).

Să ducem bisectrița BD a unghiului B. Avem :

$$\widehat{ABD} = \widehat{BAD} \text{ și } \widehat{BDC} = \widehat{ABD} + \widehat{BAD} = \widehat{BCD}.$$

Deci triunghiurile ABD și BDC sunt isoscele, iar triunghiurile ABC și BCD sunt asemenea. Avem :

$$\frac{AB}{BC} = \frac{BC}{DC} \text{ sau : } \overline{BC}^2 = AB \cdot DC.$$

Dar : $DC = AC - AD = AB - BC,$

deci :

$$\overline{BC}^2 = (AB - BC)AD,$$

de unde găsim imediat relația propusă.

Soluție dată de D-rii : **Al. M. Pantazi** (VII R. Piatra-Neamț), **C. A. Mironescu** și **Adrian Vlădescu**.

Bisectoarea BD din triunghiul ABC ne dă :

$$\frac{BA}{BC} = \frac{DA}{DC} = \frac{BC}{AB - BC}$$

de unde :

$$\overline{AB}^2 = \overline{BC}^2 + AB \times BC.$$

Q. E. D.

Soluție dată de D-1: **Const. I. Vișoianu** (VI R. Ploești).

Ducem BE perpendicular pe AC. Triunghiurile dreptunghice ABE și BCE ne dau :

$$\overline{BE}^2 = \overline{AB}^2 - \overline{AE}^2 = \overline{BC}^2 - \overline{EC}^2$$

sau :

$$\overline{AB}^2 = \overline{BC}^2 + \overline{AE}^2 - \overline{EC}^2$$

Dar :

$$\overline{AE}^2 - \overline{EC}^2 = (AE + EC)(AE - EC)$$

și cum triunghiul BCD este isoscel, avem :

$$AE - EC = AD = BC \text{ și } AE + EC = AC = AB.$$

Deci :

$$\overline{AB}^2 = \overline{BC}^2 + AB \times BC.$$

Q. E. D.

PROBLEMA 49. *Intr'un triunghi, înălțimea corespunzătoare laturei a este egală cu suma celorlalte două înălțimi. Să se probeze relația.*

$$\frac{1}{\sin A} = \frac{1}{\sin B} + \frac{1}{\sin C}$$

Grig. C. Zamfirescu

Soluție dată de D-nii : **Al. M. Pantazi** și **Const. I. Vișoianu**.

Plecând dela relația dată :

$$ha = hb + hc$$

și ținând seamă că :

$$ha = \frac{2S}{a} = \frac{2S}{2R\sin A} = \frac{S}{R\sin A}, \text{ etc.}$$

obținem :

$$\frac{S}{R\sin A} = \frac{S}{R\sin B} + \frac{S}{R\sin C},$$

unde simplificând cu $\frac{S}{R}$ obținem tocmai relația propusă.

Soluție dată de D-l: **Adrian Vlădescu** (VI R. Focșani).

Avem :

$$aha = bhb \text{ sau } : a(hb + hc) = bhb,$$

unde dacă punem :

$$a = \frac{hb}{\sin C} = \frac{hc}{\sin B} \text{ și } b = \frac{hc}{\sin A}$$

obținem :

$$\frac{hb \cdot hc}{\sin A} = \frac{hb \cdot hc}{\sin B} + \frac{hb \cdot hc}{\sin C}$$

sau simplificând cu $hb \cdot hc$.

$$\frac{1}{\sin A} = \frac{1}{\sin B} + \frac{1}{\sin C}$$

Q. E. D.

Altă soluție. Din relațiile :

$$aha = bhb = chc,$$

$$\frac{a}{\sin A} = \frac{b}{\sin B} = \frac{c}{\sin C}$$

deducem :

$$\frac{ha}{1} = \frac{hb}{1} = \frac{hc}{1}$$

Deci înlocuind relația : $ha = hb + hc$ pe ha , hb , hc prin proporționalele lor $\frac{1}{\sin A}$, $\frac{1}{\sin B}$, $\frac{1}{\sin C}$, obținem tocmai relația propusă.

PROBLEMA 53. Să se găsească numerile de 3 cifre egale cu cubul sumei cifrelor lor.

N. Gr. Dragomir

Soluție. Insemnăm cu N^3 numărul căutat ; vom avea :

$$N^3 = 100a + 10b + c,$$

$$N = a + b + c.$$

Scăzând obținem :

$$N(N-1)(N+1) = 99a + 9b = 9(11a + b) = \text{Mult } 9.$$

Deci nu putem să avem decât $N=8$ sau $N=9$.

Se vede imediat că numai $N=8$ convine. Numărul căutat va fi : 512.

Au găsit soluția prin încercări D-nii : *C. I. Vișoianu, C. C. Ghirgiu, Mărce N. Romanescu și C. I. Nicolau.*

PROBLEMA 59. Să se demonstreze că dacă cantitățile a, b, c , sunt progresie aritmetică, și cantitățile :

$$a^2 - bc, b^2 - ca, c^2 - ab$$

vor fi în progresie aritmetică.

Seb. Kaufmann

Soluție dată de D-1: **Valeriu Carâp** (cl. VII R. Lic. „Hașdeu“, Buzău).

Insemnând cu r rația progresiei. avem $a = b - r$ și $c = b + r$:

deci :

$$a^2 - bc = (b - r)^2 - b(b + r) = r^2 - 3br,$$

$$b^2 - ca = b^2 - (b + r)(b - r) = r^2,$$

$$c^2 - ab = (b + r)^2 - b(b - r) = r^2 + 3br$$

Prin urmare cantitățile $a^2 - bc, b^2 - ca, c^2 - ab$, sunt în progresie aritmetică de rație egală cu $3br$.

Au rezolvat bine problema D-nii : *C. Er. Istrati* (VI R. Iași), *C. I. Vișoianu* (VI R. Ploești) și *A. Vlădescu* (VI R. Focșani).

D-nii : *Sorin. A. Gorovei* și *Caton Rădulescu* demonstrează problema numai pentru cazul $r=1$.

PROBLEMA 60. Să se găsească funcția $\varphi(x)$ astfel ca :

$$\varphi(x) + \varphi'(x) = ax^2 + bx + c,$$

$\varphi'(x)$ fiind derivata lui $\varphi(x)$ în raport cu x .

Soluție dată de D-nii : **Adrian Vlădescu, Const. A. Mironescu și Caton Rădulescu** (VI R. Focșani).

Evident că funcția $\varphi(x)$ va fi de gradul al doilea și deci putem pune :

$$\varphi(x) = \alpha x^2 + \beta x + \gamma.$$

Atunci avem identitățile :

$$\varphi(x) + \varphi'(x) \equiv \alpha x^2 + (\beta + 2\alpha)x + \beta + \gamma \equiv ax^2 + bx + c.$$

Identificând coeficienții obținem :

$$a = \alpha, b = \beta + 2\alpha, c = \beta + \gamma,$$

de unde :

$$\alpha = a, \beta = -(2a - b), \gamma = 2a - b + c,$$

Deci :

$$\varphi(x) = ax^2 - (2a - b)x + 2a - b + c$$

S'au mai primit bune soluții de la D-nii : *V. Carâp* (Buzău), *Constantin Gr. Coatu* și *Hristea Gh. Horațiu* (VI R. Lic. „Codreanu“ Bârlad).

PROBLEME PROPUSE

78. Să se găsească numerile de 6 cifre egale cu pătratele numerilor formate de ultimele lor trei cifre.

Gh. C. Zapan

79. Să se găsească un număr de două cifre, căruia adunându-i pătratul sumei cifrelor sale să obținem răsturnatul numărului căutat.

Nicu V. Davidescu

80. Să se găsească valorile întregi pe care le poate lua expresiunea :

$$\sum_{a=1}^{a=2n+1} a^3 : \sum_{a=1}^{a=n} a^2$$

Gh. Zapan

81. Să se construiască un triunghi cunoscând : ortocentrul, centrul cercului circumscris triunghiului și un vârf.

N. Kaufmann

82. Se dă un triunghi ABC și un punct M pe cercul său circumscris. Fie M_1 simetricul lui M în raport cu latura AB, M_2 simetricul lui M_1 în raport cu BC și în fine M' simetricul lui M_2 în raport cu latura CA.

Să se găsească locul lui M' când M descrie cercul ABC.

Seb. Kaufmann

83. Să se arate că într'un triunghi avem :

$$S = r \sqrt{\frac{abcra r b r c}{(ra - r)(rb - r)(rc - r)}}$$

S, a, b, c, r, ra, rb, rc, fiind respectiv : suprafața, laturile și razele cercurilor înscris și circumscrise triunghiului.

Grig. C. Zamfirescu

84. Să se rezolve ecuația :

$$\sqrt{x+1} + \sqrt{x+2} + \sqrt{x+1} + \sqrt{x+2} + \sqrt{x+1} + \sqrt{x+1} = 0.$$

Gh. Zapan

85. Să se rezolve sistemul :

$$\begin{aligned} x + 2y - z &= a + 2b - c, \\ (x - a)(y - b) &= (z - c)^2, \\ \sqrt[3]{x - a} + \sqrt[3]{y - b} &= \sqrt[3]{z - c}. \end{aligned}$$

C. Ț. Mironescu

86. Suma tuturor numerilor din triunghiul aritmetic al lui *Pascal*, de n rânduri, este egală cu :

$$2^n + 1 - 1$$

Gr. C. Zamfirescu

87. Să se demonstreze identitatea :

$$\frac{\left(\sin a + \cos \frac{a}{2}\right)\left(2 \sin \frac{a}{2} - 1\right)}{\left(\sin a - \cos \frac{a}{2}\right)\left(2 \sin \frac{a}{2} + 1\right)} = \frac{\left(\sin a - \sin \frac{a}{2}\right)\left(2 \cos \frac{a}{2} - 1\right)}{\left(\sin a - \sin \frac{a}{2}\right)\left(2 \cos \frac{a}{2} + 1\right)} = 1.$$

Dan Periețeanu

88. a și b fiind dimensiunile unui dreptunghi ($a > b$) și φ unghiul ascuțit al diagonalelor, să se arate că avem :

$$\operatorname{tg}\left(45^\circ - \frac{\varphi}{2}\right) = \frac{a-b}{a+b}$$

N. Kaufman

89. Să se calculeze produsele :

$$P_1 = (1 - \operatorname{tg}^2 a)(1 - \operatorname{tg}^2 2a) \dots (1 - \operatorname{tg}^2 2^n a);$$

$$P_2 = (1 + \operatorname{tg} a \operatorname{tg} 2a)(1 + \operatorname{tg} 2a \operatorname{tg} 4a) \dots (1 + \operatorname{tg} 2^{n-1} a \operatorname{tg} 2^n a.)$$

Gr. C. Zamfirescu

PROBLEME NEREZOLVATE: 17, 36, 45, 48, 50, 56, 61, 70, 75, 76, 77.

ERATUM. La problema 63 relația de demonstrat este :

$$\operatorname{arc} \operatorname{tg}(z + \sqrt{(z+1)^2 - 2}) + \operatorname{arc} \operatorname{tg}(z - \sqrt{(z+1)^2 - 2}) = \frac{1}{4} \pi$$

Tipografia A. Codreanu S-sori din Focșani

Execută orice lucrari atingatoare de aceasta bransa, cu prețurile mai convenabile ca oricare alta tipografie.

Mare deposit de imprimate

necesare Băncilor Populare, reducând prețul lor cu 20-30% mai puțin ca ori care alt deposit din țara.

Depozit permanent de registre chitanțiere și partizi
servind pentru moșii.

Se primesc comande de Stampile in cauciuc și metal

Se fac expedițiuni cu poșta sau gara.

Serviciul prompt și conștiincios